â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãUˆïØ ×ð´ â¢ßðÎÙæ ¥õÚU çàæËïÂ

çãU×æ¿Ü ÂýÎðàæ çßàïßçßlæÜØ ·¤è
Âè°¿øÇUèø (çãU‹ïÎè) ·¤è ©UÂæçÏ ãðUÌé
ÂýSïÌéÌ

àæôÏ ÂýÕ‹Ï ·¤è M¤ÂÚðU¹æ

w®vx

àæôÏ çÙÎðüçàæ·¤æ àæôÏ·¤˜æèü

ÇUæòø (Ÿæè×Ìè) âÚUSïßÌè ÖËïÜæâ‹ïØæ ·é¤×æÚUè
ÂýôŠÈð¤âÚU çãU‹ïÎè çßÖæ»
çãU×æ¿Ü ÂýÎðàæ çßàïßçßlæÜØ
çàæ×Üæ-v|v®®z

çãU‹ïÎè çßÖæ»
çãU×æ¿Ü ÂýÎðàæ çßàïßçßlæÜØ
â×ÚUçãUÜ, çàæ×Üæ-v|v®®z
(çãUøÂýø)

v.v çßáØ ·¤æ SïÂcïÅUè·¤ÚU‡æ

âÌÌï÷ ÂýßæãU×æÙ çãU‹ïÎè âæçãUˆïØ °·¤ âçÚUÌæ ãñU çÁâð Øé»èÙ ¥Âðÿææ¥ô´ °ß¢ ¥æßàïØ·¤Ìæ¥ô´ Ùð ¥ÂÙð É¢U» âð »çÌ ¥õÚU ¥æ·ë¤çÌ ÂýÎæÙ ·¤è ãñUÐ âæçãUˆïØ ×æÙßèØ ¥ÙéÖêçÌØô´, Öæßô´, â¢ßð»ô´, âæ×æçÁ·¤ »çÌçßçÏØô´, â¢ÎÖôZ °ß¢ ßñØç€ïÌ·¤ Ùèç Ì, ¥æÎàæôZ ·¤æ °·¤ ÂçÚUcï·ë¤Ì °ß¢ ÂçÚU×æíÁÌ M¤Â ãUôÌæ ãñUÐ âæçãUˆïØ â×æÁ ·¤è ÂýˆïØð·¤ »çÌçßçÏ ·¤ô ØÍæÍü M¤Â ×ð´ ÂýSïÌéÌ ·¤ÚUÌæ ãñUÐ §âçÜ° âæçãUˆïØ ·¤ô â×æÁ ·¤æ âÁèß ÂýçÌçÕ ïÕ ·¤ãUæ ÁæÌæ ãñUÐ â×æÁ ¥õÚU âæçãUˆïØ ·ð¤ Õè¿ °·¤ ¥ÁèÕ çÚUàïÌæ ãñU §Ù·¤æ °·¤–ÎêâÚðU ·ð¤ çÕÙæ ·¤æ× ÙãUè´ ¿ÜÌæ ¥õÚU Øð °·¤–ÎêâÚðU ·ð¤ çÙÚUÂðÿæ Öè ãUôÙæ ¿æãUÌð ãñ´UÐ §â Âý·¤æÚU âæçãUˆïØ âæ×æçÁ·¤ â¢Âýðá‡æ ·ð¤ çÕÙæ ¥çSïÌˆïß ÙãUè´ ÚU¹Ìæ, ÂÚU‹ïÌé âæçãUˆïØ âæ×æçÁ·¤ ÃïØßSïÍæ ·¤ô …ïØô´ ·¤æ ˆïØô´ Sïßè·¤æÚU ÙãUè´ ·¤ÚUÌæÐ â¢ßðÎÙàæèÜ âæçãUˆïØ·¤æÚU âæ×æçÁ·¤ â×SïØæ¥ô´ ¥õÚU ÂçÚUçSïÍçÌØô´ ·¤ô ¥ÂÙð âæçãUˆïØ ×ð´ ·¤Üæˆï×·¤ É¢U» âð ÂýSïÌéÌ ·¤ÚUÌæ ãñUÐ ßÌü×æÙ â×Ø ·ð¤ âæçãUˆïØ·¤æÚUô´ Ùð âæçãUˆïØ ·¤è ÂýˆïØð·¤ çßÏæ ÂÚU ¥ÂÙè Üð¹Ùè ¿Üæ§ü ãñUÐ §Ù âæçãUˆïØ·¤æÚUô´ Ùð â×æÁ ·¤è çßàæðáÌæ¥ô´ ¥õÚU çß¼ýêÂÌæ¥ô´ ·¤æ ç¿˜æ‡æ ·¤ÚUÙð ·ð¤ çÜ° ·¤ãUæÙè, ©UÂ‹ïØæâ ¥õÚU ÙæÅU·¤ ·¤æ âãUæÚUæ çÜØæ ãñUÐ

ßÌü×æÙ â×Ø ×ð´ âæçãUˆïØ ·ð¤ ÿæð˜æ ×ð´ ·¤Íæ âæçãUˆïØ âßæüçÏ·¤ Üô·¤çÂýØ çßÏæ ãñUÐ ·¤Íæ âæçãUˆïØ ·¤æ ÿæð˜æ çßSïÌëÌ °ß¢ ÃïØæÂ·¤ ãñUÐ §â×ð´ Üð¹·¤ °ðçÌãUæçâ·¤, ÂõÚUæç‡æ·¤,

âæ×æçÁ·¤, ÂæçÚUßæçÚU·¤, ÚUæÁÙèçÌ·¤, Ùñç Ì·¤, ¥æíÍ·¤ ¥æçÎ ×ð´ âð ç·¤âè Öè Âý·¤æÚU ·ð¤ ·¤‰ïØ ·¤ô Üð·¤ÚU ¥ÂÙè ÚU¿Ùæ ·¤æ çÙ×æü‡æ ·¤ÚUÌæ ãñUÐ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ×æÙß ×Ù ·¤è â¢ßðÎÙæ¥ô´ ·¤æ âêÿï× çßàïÜðá‡æ ·¤ÚUÌæ ãñUÐ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ·¤è â¢ßðÎÙæ ·¤Íæ·¤æÚU ·¤è ¥ÙéÖêçÌ, ßñ¿æçÚU·¤ Îëçcï ÅU ¥õÚU ÁèßÙ–Îàæü Ù ·¤æ ÂçÚU‡ææ× ãUôÌè ãñUÐ ßSïÌéÌÑ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ·¤è â¢ßðÎÙæ^ï×·¤ »ãUÚUæ§ü ¥õÚU ÃïØæÂ·¤Ìæ ·¤æ Âý^ïØÿæ â ïÕ‹ïÏ ·¤Íæ·¤æÚU ·ð¤ ÁèßÙ Îàæü Ù ·¤è »ãUÚUæ§ü ¥õÚU ÃïØæÂ·¤Ìæ âð ãUôÌæ ãñUÐ

Òâ¢ßðÎÙæÓ àæŽïÎ ·¤æ àæææçŽïÎ·¤ ¥Íü ãñU – ÎéÑ¹–âé¹ ×ð´ °·¤ Áñâæ ¥ÙéÖß, ™ææÙ, ÕôÏ, ÂýÌèçÌ ¥æçÎÐ â¢ßðÎÙæ ßðÎÙæ ·¤è ¿ÚU× °·¤ ÂýõÉ¸U ¥ÙéÖêçÌ ãñUÐ ÁÕ ×ÙécïØ ç·¤âè ßSïÌé çßàæðá Øæ Âý·ë¤çÌ çßàæðá ÂÚU »ãUÙ ç¿‹ïÌÙ ·¤ÚUÌæ ãñU Ìô ©Uâ·ð¤ ×Ù ×çSïÌcï·¤ ×ð´ çßçÖ‹ïÙ Âý·¤æÚU ·ð¤ Öæßô´ °ß¢ â¢ßð»ô´ ·¤æ â ïÂ‹ïÎÙ ãUôÌæ ãñUÐ §‹ïãUè´ Öæßô´ °ß¢ â¢ßð»ô´ ·¤è ÂçÚU‡æçÌ â¢ßðÎÙæ ·ð¤ M¤Â ×ð´ ãUôÌè ãñUÐ â¢ßðÎÙæ ÃïØç€ïÌ ·ð¤ ×Ù ·¤è °·¤ ¥ßSÍæ ãñU çÁâ×ð´ ©Uâð ç·¤âè ßSïÌé–çßàæðá ·¤æ ÕôÏ ãUè ÙãUè´ ãUôÌæ ÕçËï·¤ ©Uâ·ð¤ â ïÂê‡æü »é‡æô´ ·¤æ ™ææÙ Öè ãUôÌæ ãñUÐ SïÂcïÅU ãñU ç·¤ â¢ßðÎÙæ ßãU ¥æÏæÚUçàæÜæ ãñU çÁâ ÂÚU âæçãU^ïØ M¤Âè ÖßÙ ¹Ç¸Uæ ãUôÌæ ãñUÐ

çàæËïÂ Öæßô´ ·¤è ¥çÖÃïØç€ïÌ ·¤æ °ðâæ âæÏÙ ãñU çÁâ·ð¤ ¥Öæß ×ð´ ·¤ô§ü Öè çß¿æÚU Øæ

ÚU¿Ùæ Âê‡æü ÙãUè´ ãUô â·¤Ìè ãñUÐ çàæËïÂ ÚU¿Ùæ·¤æÚU ·¤æ Õæsï ¥õÚU ¥æ‹ïÌçÚU·¤ ÎôÙô´ ãUè Âÿæ ãñUÐ °·¤ ÚU¿Ùæ·¤æÚU ·¤æ çÁÌÙæ »ãUÚUæ â ïÕ‹ïÏ â¢ßðÎÙæ ¥õÚU ¥ÙéÖß âð ãUôÌæ ãñU ©UÌÙæ ãUè çàæËïÂ âð Öè ãUôÌæ ãñUÐ çàæËïÂ ·ð¤ ×æŠïØ× âð ÚU¿Ùæ·¤æÚU ¥ÂÙè â¢ßðÎÙæ¥ô´ ·¤ô àæŽïÎô´ ×ð´ M¤ÂæçØÌ ·¤ÚUÌæ ãñUÐ §âè ·ð¤ mæÚUæ ÚU¿Ùæ·¤æÚU ·¤è ç¿‹ïÌÙ àæç€ïÌ ·¤ô ÂÚU¹æ ÁæÌæ ãñUÐ àæñçËïÂ·¤ ÃïØßÏæÙ ÚU¿Ùæ·¤æÚU ·¤è ×ØæüÎæ °ß¢ ÚU¿Ùæ ÌðÁ ·¤ô çÙÚUSïÌ ·¤ÚU â·¤Ìæ ãñUÐ çàæËïÂ ãUè ÚU¿Ùæ·¤æÚU ·ð¤ ¥ÙéÖßô´ °ß¢ â¢ßðÎÙæ¥ô´ ·¤ô ÃïØ€ïÌ ·¤ÚUÙð ·¤æ ©UÂØé€ïÌ ×æŠïØ× ãñUÐ

â¢ßðÎÙæ ¥õÚU çàæËïÂ ·¤æ ¥æÂâ ×ð´ ƒæçÙcïÆU â ïÕ‹ïÏ ãñUÐ Øð ÎôÙô´ °·¤–Îêâ Úðu ·ð¤ ÂêÚU·¤ Öè ãñ´UÐ §‹ïãð´U ¥Ü»–¥Ü» ·¤ÚU·ð¤ ÙãUè´ Îð¹æ Áæ â·¤Ìæ ãñUÐ â¢ßðÎÙæ ·¤æ ßëžæ çÁÌÙæ çßSïÌëÌ ¥õÚU ×ÁÕêÌ ãUô»æ, çàæËïÂ ×ð´ ©UÌÙè ãUè ¥Ùé»ê¡Á ©U^ïÂ‹ïÙ ãUôÌè ÁæØð»èÐ çàæËïÂ ·ð¤ ×æŠïØ× âð ãUè ÚU¿Ùæ·¤æÚU â¢ßðÎÙæ ·ð¤ ©U‘ï¿ âð ©U‘ï¿Ì× ¥õÚU âêÿï× âð âêÿï×Ì× çÕ‹ïÎé¥ô´ ·¤ô ÀêUÌæ ãñUÐ â¢ßðÎÙæ ÚU¿Ùæ·¤æÚU ·ð¤ Öæßô´ ·¤æ ÂýçÌM¤Â ãñU Ìô çàæËïÂ ©UÙ Öæßô´ ·¤ô ×êÌü M¤Â ×ð´ ÉUæÜÙð ßæÜæ âæÏÙ ãñUÐ ·¤‰ïØ ·¤ô çàæËïÂ ·ð¤ ×æŠïØ× âð ãUè ¥çÏ·¤ ÂýÖæßàæÜè °ß¢ â×ëh ÕÙæØæ Áæ â·¤Ìæ ãñUÐ §â Âý·¤æÚU ç·¤âè Öè Âý·¤æÚU ·¤è ÚU¿Ùæ ·¤è â^ïØÌæ °ß¢ Âý×æç‡æ·¤Ìæ ·ð¤ çÜ° â¢ßðÎÙæ °ß¢ çàæËïÂ ·ð¤ âç‹ïÙßðàæ ·¤è çÙÌæ‹ïÌ ¥æßàïØ·¤Ìæ ãUôÌè ãñUÐ

â¢Áèß çãU‹ïÎè ·¤Íæ âæçãU^ïØ ×ð´ âæÌßð´–¥æÆUßð´ Îàæ·¤ ·ð¤ °ðâð ·¤Íæ·¤æÚU ãñ´U çÁ‹ïãUô´Ùð ·¤Íæ Á»Ìï÷ ·¤ô ÙØæ ×ôÇ¸U ÂýÎæÙ ·¤ÚU·ð¤ Ù§ü ÀUçß ÕÙæ§ü ãñUÐ ©U‹ïãð´U çãU‹ïÎè ·¤Íæ âæçãU^ïØ ·¤æ ÂýçÌçÙçÏ âæçãU^ïØ·¤æÚU ×æÙæ ÁæÌæ ãñUÐ â¢Áèß ÕðãUÎ ÂçÚUŸæ×è ¥õÚU â¢ßðÎÙàæèÜ ·¤Íæ·¤æÚU ãñ´UÐ Âýð×¿‹ïÎ ·ð¤ ÕæÎ çãU‹ïÎè âæçãU^ïØ ×ð´ ©Uâè ÃïØç€ïÌ^ïß ·ð¤ ÏÙè ·¤Íæ·¤æÚU â¢Áèß ãñ´UÐ â¢Áèß Ùð ÁèßÙ ·¤è ¥ÙéÖêçÌ ·ð¤ ¥ÙéâæÚU Üð¹Ù ·¤æØü ç·¤Øæ ãñUÐ ©UÙ·¤è ÚU¿Ùæ°¢ »ãUÙ ¥ŠïØØÙ, ç¿‹ïÌÙ ¥õÚU àæôÏßëçžæ ·¤è ©UÂÁ ãñUÐ §âè ·¤æÚU‡æ ßð ãUÚU ÙØð çßáØ ·¤ô Ù ·ð¤ßÜ ©UÂçSïÍÌ ·¤ÚUÌð ãñ´U ¥çÂÌé ©Uâ·¤è »ãUÚUè ÀUæÙÕèÙ ·¤ÚUÌð ãñ´UÐ ©U‹ïãUô´Ùð ©UÂðçÿæÌ, Îç×Ì, çÂÀUÇ¸ðU °ß¢ àæôçáÌ Üô»ô´ ·¤è ÃïØÍæ ·¤ô »ãUÚUè ßðÎÙæ ·ð¤ âæÍ ¥ÂÙð ·¤Íæ âæçãU^ïØ ×ð´ ¥çÖÃïØ€ïÌ ç·¤Øæ ãñUÐ Áô Üô» ãUæçàæ° ÂÚU ãñ´U, ¥Öæß»ýSïÌ ãñ´U Øæ ÃïØßSïÍæ ·¤è ·ýê¤ÚUÌæ ·¤æ çàæ·¤æÚU ãñ´U ©UÙ·ð¤ Âýç Ì â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ×ð´ »ãUÚUæ Ü»æß ÂçÚUÜçÿæÌ ãUôÌæ ãñUÐ °ðâæ ÂýÌèÌ ãUôÌæ ãñU ×æÙô ßð â¢Áèß ·ð¤ ¥ÂÙð Üô» ãñ´U, ©UÙâð ÕðãUÎ ÁéÇ¸ðU ãéU°Ð ØãUè ¥ÂÙæÂÙ ©UÙ·ð¤ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ×ð´ â¢ßðÎÙæ ·¤æ °ðâæ ÏÚUæÌÜ çÙí×Ì ·¤ÚUÌæ ãñU çÁâ·¤è ¥Ùé»ê¡Á ÎêÚU Ì·¤ ¥õÚU ÎðÚU Ì·¤ ·¤æÙô´ ×ð´ »ê¡ÁÌè ãñUÐ

â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ×ð´ â×·¤æÜèÙ ÖæÚUÌèØ â×æÁ ·¤æ â¢çàÜcïÅU ØÍæÍü ·¤æ ç¿˜æ‡æ ãéU¥æ ãñUÐ ©UÙ·ð¤ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ×ð´ â×æÁ

·ð¤ Âý^ïØð·¤ ß»ü ·ð¤ ÃïØç€ïÌØô´ ·¤è â¢ßðÎÙæ¥ô´ ·¤æ çßçÖ‹ïÙ ÂçÚUçSïÍçÌØô´ ×ð´ ØÍæÍü ç¿˜æ‡æ ãéU¥æ ãñUÐ â¢Áèß Ùð ¥ÂÙè ¥çÏ·¤ÌÚU ·¤ãUæçÙØô´ ¥õÚU ©UÂ‹ïØæâô´ ×ð´ ×ŠïØß»ü, ©U'ï¿ß»ü ¥õÚU çÙ ïÙß»ü ·¤æ ç¿˜æ‡æ ç·¤Øæ ãñUÐ â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ×ð´ ßãU ×ŠïØß»ü ÙãUè´ ãñU Áô ÖõçÌ·¤ âé¹-âéçßÏæ¥ô´ ·ð¤ ÂèÀðU Öæ»Ìæ ãñU ÕçËï·¤ ßãU ×ŠïØß»ü ãñU çÁâð â×æÁ ·¤è ç¿‹ïÌæ ãñUÐ çÁâ·¤è â¢ßðÎÙæ°¢ ÕæÊæææÚßæÎ ·ð¤ ·¤æÚU‡æ ¥æãUÌ ãUô ÚUãUè ãñ´UÐ çÁâð ¥ÂÙè ÙSïÜ ·¤è ç¿¢Ìæ ãñUÐ çÁâ·¤è ÂýçÌÖæ¥ô´ ·¤æ »ÜÌ ©UÂØô» ·¤ÚU·ð¤ ©U'ï¿ß»ü ¥ÂÙè ·¤æØüçâçh ·¤ÚU, ©UÙ·¤è â¢ßðÎÙæ¥ô´ ÂÚU ÂýãUæÚU ·¤ÚUÌæ ãñUÐ çÈ¤ÚU Öè ØãU ß»ü ¥ÂÙè ÜÇ¸Uæ§ü ÜÇ¸UÌð, ÁèßÙ ×ð´ â¢ƒæáü ·¤ÚUÌð ãéU° ¥æ»ð ÕÉ¸U·¤ÚU â×æÁ ¥õÚU Îðàæ ·¤æ ÙðÌë^ïß ·¤ÚUÌæ ãñUÐ §âè ·ð¤ âæÍ, â¢Áèß Ùð çÙ ïÙß»ü ·¤è â¢ßðÎÙæ¥ô´ ·¤æ ç¿˜æ‡æ ¥ÂÙð ·¤Íæ âæçãU^ïØ ×ð´ ç·¤Øæ ãñUÐ ØãU ß»ü, ¥æÁ Öè â×æÁ ×ð´ ¥ÂÙè ÂãU¿æÙ ÕÙæÙð ·ð¤ çÜ° â¢ƒæáüÚUÌ ãñUÐ §â ß»ü ·¤ô ¥æÁ Öè, â×æÁ ×ð´ ¥Â×æÙ ·¤è ÂèÇ¸Uæ ·¤ô âãUÙ ·¤ÚUÙæ ÂÇ¸UÌæ ãñU çÁââð §â ß»ü ·¤è â¢ßðÎÙæ°¢ ¥æãUÌ ãUôÌè ãñ´UÐ SïßØ¢ ·¤ô â×æÁ ×ð´ ÂýçÌçcïÆUÌ ·¤ÚUÙð ·ð¤ çÜ° ØãU ß»ü Ï×ü ÂçÚUßÌüÙ Áñâð çÙ‡æüØ ÜðÌæ ãñU ÂÚU‹ïÌé çSïÍçÌ ×ð´ ·¤ô§ü ÂçÚUßÌüÙ ÙãUè´ ãUôÌæ ãñUÐ

â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ×ð´ â×æÁ ·ð¤ çßçÖ‹ïÙ ß»ôZ ·¤è ¥æíÍ·¤ â¢ßðÎÙæ ·¤æ ç¿˜æ‡æ ãéU¥æ ãñUÐ ©UÙ·ð¤ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ×ð´,

¥ÍæüÖæß ·ð¤ ·¤æÚU‡æ ¥æ× ¥æÎ×è ·¤ô ÚUôÅUè, ·¤ÂÇ¸Uæ ¥õÚU ×·¤æÙ Áñâè ×êÜÖêÌ ¥æßàïØ·¤Ìæ¥ô´ ·ð¤ çÜ° ç·¤ÌÙæ â¢ƒæáü ·¤ÚUÙæ ÂÇ¸UÌæ ãñU ¥õÚU §â â¢ƒæáü ×ð´ ©UÙ·¤è â¢ßðÎÙæ°¢ ç·¤â ÌÚUãU ¥æãUÌ ãUôÌè ãñ´U, ·¤æ ç¿˜æ‡æ ãéU¥æ ãñUÐ â¢Áèß Ùð ¥ÍæüÖæß ·ð¤ ·¤æÚU‡æ ©U^ïÂ‹ïÙ çßâ¢»çÌØô´ Áñâð – ¥ÍæÁüÙ, »ÚUèÕè, Öé$¹×ÚUè ¥õÚU ÕðÚUôÊæ»æÚUè ¥æçÎ ·ð¤ mæÚUæ ¥æ× ¥æÎ×è ·ð¤ ÁèßÙ ÁèÙð ·ð¤ â¢ƒæáü ß â¢ßðÎÙæ¥ô´ ·¤æ ç¿˜æ‡æ ç·¤Øæ ãñUÐ Øéßæ ß»ü çÎàæãUèÙ ãUôÌæ Áæ ÚUãUæ ãñU ¥õÚU ©UÙ·¤è âæÚUè ª¤Áæü »ÜÌ ·¤æØôZ ×ð´ Ü» ÚUãUè ãñUÐ â¢Áèß Ùð ÕðÚUôÊæ»æÚU Øéßæ¥ô´ ·¤è ×æÙçâ·¤ çSïÍçÌ ß â¢ßðÎÙæ ·¤æ ç¿˜æ‡æ ¥ÂÙð ·¤Íæ âæçãU^ïØ ×ð´ ç·¤Øæ ãñUÐ

â¢Áèß Ùð â¢ßðÎÙæ ·¤ô ¥ÂÙð ·¤Íæ âæçãU^ïØ ×ð´ Âý×é¹ SïÍæÙ çÎØæ ãñU ¥õÚU çàæËïÂ ·¤ô â¢ßðÎÙæ ·¤è ¥çÖÃïØç€ïÌ ·¤æ ×æŠïØ× ×æÙæ ãñUÐ â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ·¤è â¢ÚU¿Ùæ ×ð´ ¥»ÚU ·¤âæß ãñU Ìô Öæáæ ×ð´ ·¤â·¤ ãñUÐ ©U‹ïãUô´Ùð Õð¿ñÙ ·¤Ú UÎðÙð ßæÜè, ·¤L¤‡ææ ÖÚU ÎðÙð ßæÜè, ×æí×·¤ ¥õÚU ÕðÏÇ¸U·¤ Öæáæ ·¤æ ÂýØô» ç·¤Øæ ãñUÐ ©UÙ·¤è Öæáæ SïÍæÙ, Âæ˜æ °ß¢ ÂçÚUßðàæ ·ð¤ ¥Ùé·ê¤Ü ãñUÐ ©U‹ïãUô´Ùð ¥ÂÙð ·¤Íæ âæçãU^ïØ ·¤è â¢ßðÎÙæ ·¤ô ÂýÖæßàææÜè É¢U» âð ¥çÖÃïØ€ïÌ ·¤ÚUÙð ·ð¤ çÜ° Ù§ü–ÂéÚUæÙè, Âý¿çÜÌ–¥Âý¿çÜÌ âÖè çàæËïÂ»Ì ÂhçÌØô´ ·¤æ ÂýØô» ç·¤Øæ ãñUÐ §Ù·¤è ¥çÏ·¤ÌÚU ·¤ãUæçÙØô´ ·¤æ çàæËïÂ ¥õÂ‹ïØæçâ·¤ ãñUÐ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ·¤ô ÚUô¿·¤ ÕÙæÙð ·ð¤ çÜ°

â¢Áèß Ùð â¢Sï·ë¤ÌçÙcïÆU, ¥æ¡¿çÜ·¤, çßÎðàæè ¥æçÎ Öæáæ¥ô´ ·ð¤ àæŽïÎô´ ·¤æ ÂýØô» ç·¤Øæ ãñUÐ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ·ð¤ çßáØ ·¤ô SïÂcïÅU ·¤ÚUÙð ·ð¤ çÜ° çßçßÏ àæñçÜØô´ - ß‡æüÙæ^ï×·¤, ¥æ^ï×·¤Íæ^ï×·¤, ¿ðÌÙ ÂýßæãU, ×ãUæ»æÍæ^ï×·¤, âæÿææ^ï·¤æÚU, Â˜æ–Üð¹Ù, Èñ´¤ÅUâè ¥æçÎ ·¤æ ÂýØô» ç·¤Øæ ãñUÐ

¥ÌÑ ·¤ãUæ Áæ â·¤Ìæ ãñU ç·¤ â¢Áèß Ùð ¥ÂÙð ·¤Íæ âæçãU^ïØ ·¤è â¢ßðÎÙæ ·¤ô ÃïØ€ïÌ ·¤ÚUÙð ·ð¤ çÜ° çßçÖ‹ïÙ àæñçÜØô´ ·¤æ ÂýØô» ç·¤Øæ ãñUÐ â¢Áèß ·¤æ ·¤Íæ âæçãU^ïØ â×·¤æÜèÙ ÎõÚU ×ð´ ¥æ× ¥æÎç×Øô´ ·¤è ×æÙçâ·¤ çSïÍçÌ ß â¢ßðÎÙæ¥ô´ ·¤ô ¥çÖÃïØ€ïÌ ·¤ÚUÌæ ãñUÐ ©UÙ·¤æ ·¤Íæ âæçãU^ïØ â×æÁ ×ð´ ×õÁêÎ …ïßÜ¢Ì âßæÜô´ ÌÍæ ÁÙÌæ ·¤è â×SïØæ¥ô´ ß ç¿¢Ìæ¥ô´ ·¤ô çß×àæü·¤æÚUè ÌÚUè·ð¤ âð ÂæÆU·¤ô´ ·ð¤ âæ×Ùð ÂýSïÌéÌ ·¤ÚUÌæ ãñUÐ ßSïÌéÌÑ â¢ßðÎÙæ ¥õÚU çàæËïÂ ·¤è ÎëçcïÅU âð â¢Áèß ·¤æ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ÂçÚUßÌüÙ·¤æ×è ¥õÚU ÁÙÏ×èü ãñUÐ

v.w â Õh âæçãU^ïØ ·¤æ âßðüÿæ‡æ

v.w.v ÂécïÂÂæÜ çâ¢ãU Ùð ÒßæÍüÓ ×ð´ çÜ¹æ ãñU, ÒÒâ¢Áèß ·¤è ·¤ãUæÙè ÂÉ¸U ·¤ÚU ÂæÆU·¤ô´ ·¤ô °·¤ ß ñ¿æçÚU·¤ â ïÂ‹ïÙÌæ Ìô ç×ÜÌè ãUè ãñU, ©Uâð ØãU ÂýÌèçÌ Öè ÕÙè ÚUãUÌè ãñU ç·¤ ©UâÙð ·¤ãUæÙè ÂÉ¸Uè ãñUÐ ·¤ãUæÙè ×ð´ ç·¤ÌÙè ß ñ¿æçÚU·¤ ÜÇ¸UæSü ÜÇ¸Uè Áæ â·¤Ìè ãñU, ƒæÅUÙæ¥ô´ °ß¢ Âæ˜æô´ ·ð¤ ç×â ¥ÂÙð â×Ø ×ð´

ç·¤â Âý·¤æÚU ãUSïÌÿæðÂ ç·¤Øæ Áæ â·¤Ìæ ãñU – â¢Áèß ·¤è ·¤ãUæçÙØæ¡ Sâ·¤æ âæÿïØ ãñUÐÓÓ[1]

v.w.w ÒÂãUÜÓ ×ð´ ÚUçßÖêá‡æ Ùð çÜ¹æ ãñU, ÒÒâ¢Áèß ÂçÚUßÌüÙ·¤æ×è ·¤Íæ·¤æÚU ãñ´U ßð Ù Ìô Âýð×¿‹ïÎ ¥ÙéßÌèü ·¤Íæ·¤æÚU ãñ´U ¥õÚU Ù ãUè ÚðU‡æé ¥ÙéßÌèüÐ SïßØ¢ Âý·¤æàæ ·¤è ·¤ãUæçÙØæ¡ Âýð×¿‹ïÎ âð ¥õÚU çàæß×êíÌ ·¤è ·¤ãUæçÙØæ¡ ÚðU‡æé âð ÁéÇ¸U ÁæÌè ãñ´U, ÂÚU â¢Áèß ·ð¤ ØãUæ¡ °ðâæ ÙãUè´ ãñUÐ ©Uâ×ð´ çãU‹ïÎè ÂÚU ïÂÚUæ ·¤è ÛæÜ·ð´¤ ãñ´U Áô ÂêÚUè ·¤ãUæÙè ×ð´ Ù çÎ¹·¤ÚU ·é¤ÀU Âýâ¢»ô´, çSïÍçÌØô´, ¿çÚU˜æô´ ¥õÚU Öæáæ çß‹ïØæâ ×ð´ Îð¹è Áæ â·¤Ìè ãñUÐÓÓ[2]

v.w.x àæãUæÊæãUæÙ ×‡æðÚU ·ð¤ àæôÏ–»ý‹ïÍ Òâæ×æçÁ·¤ ØÍæÍü ¥õÚU ·¤Íæ·¤æÚU â¢ÁèßÓ ×ð´ â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãUˆïØ ×ð´ âæ×æçÁ·¤ ¥ÙéÖêçÌØô´ ¥õÚU ¥çÖÃïØç€ïÌØô´ ·¤æ »ãUÙÌæ âð ¥ŠïØØÙ ç·¤Øæ ãñUÐ â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ–âæçãUˆïØ ·ð¤ ßSïÌéÂÚU·¤ âæ×æçÁ·¤ ØÍæÍü ¥õÚU Öæáæ çàæËïÂ ·¤æ çßßð¿Ù–çßàïÜðá‡æ ç·¤Øæ ãñUÐ[3]

v.w.y Âý·¤æàæ ×Ùé Ùð ÒÕèâßè´ àæÌæŽïÎè ·ð¤ ¥‹ïÌ ×ð´ ©UÂ‹ïØæâÓ ×ð´ â¢Áèß ·ð¤ ©UÂ‹ïØæâô´ ÂÚU çß¿æÚU–çß×àæü ·¤ÚUÌð ãéU° çÜ¹æ ãñU, ÒÒÕãéU¿í¿Ì ¥õÚU ¥ˆïØ¢Ì âàæ€ïÌ ·¤Íæ·¤æÚU â¢Áèß Ùð ©UÂ‹ïØæâ Üð¹Ù ×ð´ Öè ãUæÍ ¥æÁ×æØæ

---

1 ÂécïÂÂæÜ çâ¢ãU, ßæ»Íü, ÁêÙ v~~|Ð

2 ÚUçßÖêá‡æ, ÂãUÜ (·¤Íæ â×Ø Îô), w®®®Ð

3 àæãUÊæãUæÙ ×‡æðÚU, âæ×æçÁ·¤ ØÍæÍü ¥õÚU ·¤Íæ·¤æÚU â¢Áèß, w®®®Ð

ãñU ¥õÚU â·ü¤â ·ð¤ ·¤Üæ·¤æÚUô´ ·¤è çÁ‹ïÎ»è ÂÚU çÜ¹æ »Øæ Òâ·ü¤âÓ (v~}y) ©UÙ·¤æ »õÚUÌÜÕ ©UÂ‹ïØæâ ãñUÐ Òâ·ü¤âÓ ×ð´ â¢Áèß Ùð ·¤Üæ·¤æÚUô´ ·¤è ¥¢ÎM¤Ùè çÁ‹ïÎ»è, ©UÙ·ð¤ âé¹-ÎéÑ¹, ŒïØæÚU, ƒæéÅUÙ, §ücØæü, mðá, ÂæçÚUßæçÚU·¤ ÁèßÙ ·¤è ¥Ù·¤ãUè ˜ææâçÎØô´ ·¤æ ç¿˜æ‡æ ç·¤Øæ ãñUÐ â¢Áèß ·ð¤ ÒâæßÏæÙ! Ùè¿ð ¥æ» ãñUÓ (v~}{), ÒÏæÚUÓ (v~~®), ÒÁ¢»Ü ÁãUæ¡ àæéM¤ ãUôÌæ ãñUÓ (w®®®) ©U Îæ ©UÂ‹ïØæâ ãñUÐÓÓ[1]

v.w.z Õè.·ð¤. ¥ŽïÎéÜ ÁÜèÜ ·¤è Òâ×·¤æÜèÙ çãU‹ïÎè ©UÂ‹ïØæâ ¥õÚU â¢ßðÎÙæ ×ð´ â¢Áèß ·ð¤ ¿í¿Ì ©UÂ‹ïØæâ ÒÁ¢»Ü ÁãUæ¡ àæéM¤ ãUôÌæ ãñUÓ ×ð´ ÍæM¤ ÁÙÁæçÌ ·ð¤ âæ×æçÁ·¤, ¥æíÍ·¤, Ïæí×·¤ ¥õÚU ÚUæÁÙèçÌ·¤ ÂçÚUçSïÍçÌØô´ ·ð¤ âæÍ–âæÍ ÂéçÜâ ÂýàæâÙ °ß¢ ©UÙ·ð¤ ÎéÃïØüßãUæÚU ·¤æ ØÍæÍü ç¿˜æ‡æ ç·¤Øæ ãñUÐ[2]

v.w.{ çßÁØ ×ôãUÙ Ùð Ò©UÂ‹ïØæâÑ â×Ø ¥õÚU â¢ßðÎÙæÓ ×ð´ çÜ¹æ ãñU, ÒÒâ×·¤æÜèÙ ©UÂ‹ïØæâ ×ð´ ÚUæcïÅÞUèØ ¥æ‹ïÎôÜÙ ·¤è çß¿æÚUÏæÚUæ¥ô´ ·¤ô ÂýSïÌéÌ ·¤ÚUÙð ßæÜð ©UÂ‹ïØæâ Öè ·¤× ÙãUè´ ãñUÐ ¥ÂÙè çßàïßæâ ÕãéUÜÌæ ¥õÚU M¤ç¿ çßçßÏÌ ·ð¤ ¿ÜÌð ¥»ÚU ·é¤ÀðU·¤ ©UÙ·ð¤ Üô·¤¿çÚU˜æô´ ·¤è ¥ôÚU çÁ‹ïãUô´Ùð ¥ÂÙð–¥ÂÙð ¥¡¿Üô´ ×ð´ ÁÙ×æÙâ ·¤è ¿ðÌÙæ ×ð´ ©UÍÜ–ÂéÍÜ ÂñÎæ ·¤ÚU ©Uâð ÖæßÙæˆï×·¤ ¥õÚU ßñ¿æçÚU·¤

[1] Âý·¤æàæ ×Ùé, Õèâßè´ àæÌæŽïÎè ·ð¤ ¥‹ïÌ ×ð´ ©UÂ‹ïØæâ, w®®xÐ

[2] Õè.·ð¤. ÁÜèÜ, â×·¤æÜèÙ çãU‹ïÎè ©UÂ‹ïØæâ ¥õÚU â¢ßðÎÙæ, w®®{Ð

SïÌÚU ÂÚU ¥æ‹ïÎôçÜÌ ç·¤ØæÐ ¥Èý¤è·¤è »æ¡Ïè ÂÚU çÜ¹æ »Øæ ©UÂ‹ïØæâ ÒÂãUÜæ ç»ÚUç×çÅUØæÓ (ç»çÚUÚUæÁ ç·¤àæôÚU), ×ñ˜æðØè ÂécïÂæ mæÚUæ Õé¢ÎðÜ¹¢ÇU ·ð¤ Üô·¤ ·¤çß §üâéÚUè ÂÚU ·ð¤ç‹ï¼ýÌ ©UÂ‹ïØæâ Ò·¤ãðU §âéÚUè È¤æ»Ó ¥õÚU ÖôÁÂéÚU ¥¢ÁÜ ·ð¤ ÜèÁð‹ïÇU ÕÙ ¿é·ð¤ Üô·¤ ·¤Üæ·¤æÚU çÖ¹æÚUè ÆUæ·é¤ÚU ÂÚU â¢Áèß ·¤æ ©UÂ‹ïØæâ Òâê˜æÏæÚUÓ ãU×ð´ âæçãUç^ïØ·¤ ÂÚU ïÂÚUæ ·¤è ØæÎ çÎÜæÌð ãñ´UÐÓÓ[1]

v.w.| ÚUôçãU‡æè ¥»ýßæÜ Ùð Òâ×·¤æÜèÙ ·¤Íæ âæçãU^ïØÑ âÚUãUÎð´ ¥õÚU âÚUô·¤æÚUÓ ×ð´ â¢Áèß ·¤è ÕæÊæÚUßæÎ ¥õÚU ©UÂÖô€ïÌæßæÎ ·ð¤ ÎécïÂçÚU‡ææ×ô´ ·¤ô Îàæüè Ìè ·¤ãUæÙè ÒçÜÅUÚðU¿ÚUÓ ÂÚU çß¿æÚU–çß×àæü ç·¤Øæ ãñUÐ ßÌü×æÙ â×Ø ×ð´ ÁãUæ¡ ©UÂÖô€ïÌæ ¥õÚU ©U^ïÂæÎ·¤ ÎôÙô´ ¥‹ïÏè ÎõÇ¸U ×ð´ àæçç×Ü ãUô·¤ÚU ¥ÙÁæÙð ãUè ÒßSïÌéÓ ÕÙ »° ãñ´U, ¥õÚU ÕæÊæÚU ·¤è ¿õãUçÎï÷ÎØô´ ·¤æ çßSïÌæÚU ·¤ÚUÙð ·ð¤ ÜôÖ ×ð´ ¥ÂÙè ×æÙßèØ ¥çSï×Ìæ ·¤ô ÖéÜæ ÕñÆðU ãñ´UÐ â¢Áèß ·¤è ·¤ãUæçÙØæ¡ ¥€ïâÚU ¥õÂ‹ïØæçâ·¤ ·¤ÜðßÚU çÜ° ãUôÌè ãñ´U §âçÜ° §·¤ãUÚUè ãUôÙð ·ð¤ ÕÁæØ ßð ¥ÂÙè ÕÙæßÅU ×ð´ ÂýæØÑ â¢çàïÜcïÅU ¥õÚU ÕãéU¥æØæ×è ãUô ÁæØæ ·¤ÚUÌè ãñ´UÐ[2]

v.w.} ×¢ÁéÜæ ÚUæ‡ææ Ùð ÒÎâßð´ Îàæ·¤ ·ð¤ çãU‹ïÎè ©UÂ‹ïØæâô´ ×ð´ âæ ÂýÎæçØ·¤ âõãUæÎüÓ

[1] çßÁØ ÕãUæÎéÚU ×ôãUÙ, ©UÂ‹ïØæâÑ â×Ø ¥õÚU â¢ßðÎÙæ, w®®|Ð

[2] ÚUôçãU‡æè ¥»ýßæÜ, â×·¤æÜèÙ ·¤Íæ âæçãU^ïØÑ âÚUãUÎð´ ¥õÚU âÚUô·¤æÚU, w®®|Ð

×ð´ â¢Áèß ·ð¤ ©UÂ‹ïØæâô´ ·¤è çßáØßSïÌé ·ð¤ ÕæÚðU ×ð´ Âý·¤æàæ ÇUæÜÌð ãéU° çÜ¹æ ãñU, ÒÒâ¢Áèß â×·¤æÜèÙ â×Ø ·ð¤ â×Íü, âé ïØæÌ ·¤Íæ·¤æÚU ãñ´UÐ §â ¥ßçÏ ×ð´ Âý·¤æàæ ×ð´ ¥æ° ©UÙ·ð¤ ©UÂ‹ïØæâ ãñ´U – ÒÏæÚUÓ (v~~®), ÒÂæ¡ß ÌÜð ·¤è ÎêÕÓ (v~~z) ¥õÚU ÒÁ¢»Ü ÁãUæ¡ àæéM¤ ãUôÌæ ãñUÓ (w®®®)Ð ÒÏæÚUÓ ×ð´ â¢Áèß Ùð ·¤ôØÜæ¢¿Ü ·ð¤ ÁèßÙ ·¤æ ·¤ÅéU ¥õÚU Ù,ïÙ ØÍæÍü ÂêÚUè ÌèßýÌæ ·ð¤ âæÍ ÂýSïÌéÌ ç·¤Øæ ãñUÐ ÒÂæ¡ß ÌÜð ·¤è ÎêÕÓ Öè ÛææÚU¹¢ÇU ·¤è ÁÙÁæçÌØôˊ ·¤è â¢ƒæáü »æÍæ ·ð¤ ÕãéU¥æØæ×ô´ ·¤æ ÎSïÌæßðÁ ãñUÐ ÒÁ¢»Ü ÁãUæ¡ àæéM¤ ãUôÌæ ãñUÓ ßæSïÌß ×ð´ °·¤ â×æÁàææSï˜æèØ ¥ŠïØØÙ ãñUÐÓÓ[1]

v.w.~ ç»ÚUèàæ ·¤æçàæÎ mæÚUæ â ïÂæçÎÌ ÂéSïÌ·¤ Ò·¤Íæ·¤æÚU â¢ÁèßÓ ×ð´ â¢Áèß ·ð¤ ÃïØç€ïÌˆïß, ©UÙ·ð¤ â¢ßæÎ, ÚU¿Ùæ Âýç·ý¤Øæ, ·¤ãUæÙè â¢âæÚU ÌÍæ ©UÂ‹ïØæâ â¢âæÚU ·¤æ çßSïÌëÌ çßßð¿Ù–çßàïÜðá‡æ ç·¤Øæ »Øæ ãñUÐ[2]

v.w.v® ÚUæÁ×ç‡æ àæ×æü Ùð ÒÎçÜÌ ¿ðÌÙæ ·¤è ·¤ãUæçÙØæ¡Ñ ÕÎÜÌè ÂçÚUÖæáæ°¢Ó ×ð´ â¢Áèß ·¤è Âý×é¹ ·¤ãUæçÙØôˊ ÂÚU çß¿æÚU–çß×àæü ·¤ÚUÌð ãéU° çÜ¹æ ãñU, ÒÒâ¢Áèß °·¤ °ðâð ·¤Íæ·¤æÚU ãñ´U çÁÙ·¤è ·¤ãUæçÙØôˊ ×ð´ »æ¡ß Öè ãñU ¥õÚU àæãUÚU ÖèÐ ©U‘ï¿ ß»ü Öè ãñU ¥õÚU ãñU ×ŠïØß»ü ÌÍæ çÙ ïÙß»ü ÖèÐ §Ù·¤è ãUÚU

---

[1] ×¢ÁéÜæ ÚUæ‡ææ, Îâßð´ Îàæ·¤ ·ð¤ ©UÂ‹ïØæâô´ ×ð´ âæ ÂýÎæçØ·¤ âõãUæÎü, w®®}Ð

[2] ç»ÚUèàæ ·¤æçàæÎ (â¢ø), ·¤Íæ·¤æÚU â¢Áèß, w®®}Ð

·¤ãUæÙè–·¤Íæ ·¤è çßçßÏÌæ ÌÍæ ßñçÖ‹ïÙØ âð ÚU¿è ÁæÌè ãñUÐ ©UÙ×ð´ °·¤ ÌæÊæ»è ãUôÌè ãñU Áô ÂæÆU·¤ ·¤ô â×Ø ·ð¤ â^ïØ âð âæÿææ^ï·¤æÚU ·¤ÚUæÌè ãñUÐÓÓ[1]

v.w.vv ÒÂæ¹èÓ ×ð´ ÚUôçãU‡æè ¥»ýßæÜ Ùð ¥ÂÙð ¥æÜð¹ Ò¿éçÙ¢Îæ ·¤ãUæçÙØô´ ·¤è ÕðÕæ·¤ ¿èÚUÈ¤æÇ¸UÓ ×ð´ çÜ¹æ ãñU, ÒÒâ¢Áèß ·ð¤ ÃïØæÂ·¤ âæ×æçÁ·¤ âÚUô·¤æÚU ·¤ãUæÙè ·ð¤ ÀUôÅðU È¤Ü·¤ ×ð´ ¥¢ÅUÌð ãUè ÙãUè´Ð ©U‹ïãð´U ÕÇ¸Uæ ·ñ¤Ùßâ ¿æçãU° çÁâ ÂÚU ©U·ð¤ÚU â·ð¤ ÕÚU»Î ·¤æ ÂðÇ¸U, ÂæÌæÜ Ì·¤ ÁÇ¸Uô´ ·¤æ ×ãUèÙ ÁæÜ ¥õÚU çÿæçÌÁ ·¤ô ÕæãUô´ ×ð´ ÖÚUÌè ÃïØæÂ·¤Ìæ ¥õÚU ª¡¤¿æ§üÐ â×SïØæ ©UÙ·ð¤ çÜ° ¥¹ÕæÚU ÙãUè´ ç·¤ ãñUÇUÜæ§Ù ×ð´ ¹ÕÚU ·¤è ÌÚUãU çÂÚUô Îð´, ßñ™æææçÙ·¤ ·¤è ÂýØô»àæÜæ ãñU çÁâ×ð´ ¿èÚUÈ¤æÇ¸U ·¤è Ü ïÕè â¢çàïÜcïÅU Âýç·ý¤Øæ ÁæÙð ç·¤Ù–ç·¤Ù ÁéÇ¸ðU çßáØô´ ¥õÚU ¥Ùéàæææâ Ùô´ ·¤ô Öè ¿ÂðÅU ×ð´ ÜðÌè ¿ÜÌè ãñU §âçÜ° ßð âÈ¤Ü ©UÂ‹ïØæâ·¤æÚU ¥õÚU çÕ¹ÚðU ·¤ãUæÙè·¤æÚU ãñ´UÐÓÓ[2]

v.w.vw ÚUçß àæ¢·¤ÚU çâ¢ãU Ùð ÒÂæ¹èÓ ×ð´ ¥ÂÙð ¥æÜð¹ Òâ¢Áèß ·¤è ·¤Íæ Øæ˜æææÑ °·¤ ×êËïØæ¢·¤ÙÓ ×ð´ çÜ¹æ ãñU, ÒÒâ¢Áèß ·¤è ·¤ãUæçÙØæ¡ Ù Ìô âê¿Ùæ¥ô´ âð ¥æÌ¢ç·¤Ì ·¤ÚUÌè ãñ´U ¥õÚU Ù ãUè ©Uâ ¥Îï÷ÖéÌ Üô·¤ ×ð´ ÖÅU·¤Ìè ãñ´U, ÁãUæ¡ ¥æÕÙêâè ÅðUÕéÜ, Á¢»

[1] ÚUæÁ×ç‡æ àæ×æü, ÎçÜÌ ¿ðÌÙæ ·¤è ·¤ãUæçÙØæ¡Ñ ÕÎÜÌè ÂçÚUÖæáæ°¢, w®®}Ð

[2] ¥ÂêßÜ Áôàæè (â¢ø), Üð¹, ¿éçÙ¢Îæ ·¤ãUæçÙØô´ ·¤è ÕðÕæ·¤ ¿èÚUÈ¤æÇ¸U, ÚUôçãU‡æè ¥»ýßæÜ, Âæ¹è, w®®~Ð

¹æ§ü, ÜôãðU ·¤è ·é¤íâØæ¡, çÌÜSï×è ¥¢ÏðÚUæ ¥õÚU ·ð¤ßÜ ×æÙçâ·¤ çß·ë¤çÌ ·ð¤ çàæ·¤æÚU Âæ˜æ ãUôÌð ãñ´UÐ ©UÙ·¤è ·¤ãUæçÙØæ¡ ÕÇ¸ðU ŒïØæÚU âð Âæâ ÕéÜæ·¤ÚU ¥æ× ¥æÎ×è ·ð¤ ÁèßÙ ¥õÚU ©UÙ·ð¤ ÎéÑ¹-ÎÎü, ãUáü-©UËïÜæâ âð ¥ß»Ì ·¤ÚUßæÌè ãñUÐ â¢Áèß ·¤è ·¤ãUæçÙØô´ ·¤ô â×ÛæÙð ·ð¤ çÜ° Ù Ìô ç·¤âè Õô$¹ðüâ Øæ ×ô$¹ðüÁ ·¤ô ÂÉ¸UÙð ·¤è ÊæM¤ÚUÌ ãñU ¥õÚU Ù àææSï˜æô´ ·ð¤ »êÉ¸U ÚUãUSïØô´ ·¤ôÐ â¢Áèß ·¤è ·¤ãUæçÙØô´ ·¤ô ÁæÙÙð ·ð¤ çÜ° ÁèßÙ ·¤ô ÁæÙÙæ ÁM¤ÚUè ãñU Áô ©UÙ·¤æ ©UÂÁèÃïØ ãñUÐÓÓ[1]

v.w.vx ÚU×ðàæ ÂýÁæÂçÌ Ùð ÒÂæ¹èÓ ×ð´ ¥ÂÙð ¥æÜð¹ Ò·¤Íæ·¤æÚU â¢Áèß ¥õÚU ©UÙ·ð¤ ·¤Íæ âæçãUˆïØ ·¤æ çßàïÜðá‡æÓ ×ð´ çÜ¹æ ãñU, ÒÒâ¢Áèß ·¤æ ·¤Íæ âæçãUˆïØ ÁæçÌ ÂýàïÙ, Öêç× â×SïØæ, ×ÁÎêÚU ¥æ‹ïÎôÜÙ, Ù€ïâÜßæÎ, ÁÙ çßÚUôÏè çß·¤æâ, ß»èüØ m¢m, ×æÙß ÁæçÌ âð â ïÕç‹ïÏÌ â×SïØæ¥ô´, âßæÜô´, çSïÍçÌØô´, ÂçÚUçSïÍçÌØô´ ¥õÚU çßçßÏ âæ×æçÁ·¤ çßáØô´ ·ð¤ â¢ÎÖü ×ð´ »¢ÖèÚU çß×àæü ·¤ÚUÌæ ãñUÐÓÓ[2]

v.w.vy ÒÂæ¹èÓ ×ð´ âˆïØ·¤æ× Ùð ¥ÂÙð ¥æÜð¹ ÒÚU¿Ùæ °·¤ ¹ôÁ ãñUÓ ×ð´ çÜ¹æ ãñU, ÒÒâ¢Áèß ·¤ãUæÙè ·ð¤ßÜ §âçÜ° ÙãUè´ çÜ¹Ìð €ïØô´ç·¤ ©U‹ïãð´U ØãU ·¤Üæ ¥æÌè ãñU ÕçË·¤ ßãU ·¤Üæ ©UÙ·ð¤ çÜ° ç×àæÙ ãñUÐ ßð ·¤ãUæçÙØô´ ·¤ô

---

[1] ¥Âêßü Áôàæè (â¢ø), Üð¹, â¢Áèß ·¤è ·¤Íæ Øæ˜ææ Ñ °·¤ ×êËïØæ¢·¤Ù, ÚUçß àæ¢·¤ÚU çâ¢ãU, Âæ¹è, w®®~Ð

[2] ¥Âêßü Áôàæè (â¢ø), Üð¹, ·¤Íæ·¤æÚU â¢Áèß ¥õÚU ©UÙ·ð¤ ·¤Íæ âæçãUˆïØ ·¤æ çßàïÜðá‡æ, ÚU×ðàæ ÂýÁæÂçÌ, Âæ¹è, w®®~Ð

ãUçÍØæÚU ·¤è ÌÚUãU §SïÌð×æÜ ·¤ÚUÌð ãñ´U çÁââð ÁæçÜ×ô´ ÂÚU ãUËïÜæ ÕôÜæ Áæ â·ð¤Ð ßð çãU‹ïÎè ·ð¤ ©UÙ ÚU¿Ùæ·¤æÚUô´ ×ð´ àæé×æÚU ãUôÌð ãñ´U Áô ¥ÂÙè ÚU¿Ùæ ·¤ô ÂýçÌÚUôÏ ·¤è ÚU¿Ùæ ×ð´ ÌŽÎèÜ ·¤ÚU ÎðÌð ãñ´UÐ ØãU ÂýçÌÕhÌæ â¢Áèß ·¤è ·¤ãUæçÙØô´ ×ð´ ÚU»–ÚU» ×ð´ ÎõÇ¸UÌè çÈ¤ÚUÌè ãñUÐ â¢Áèß ·¤è ÚUô×æ¢çÅU·¤ âð ÚUô×æ¢çÅU·¤ ·¤ãUæÙè Öè ¥¢ÌÌÑ àæôá·¤ ¥õÚU àæôçáÌ ·¤è m¢mæˆï×·¤Ìæ ¥õÚU ß»ü â¢ƒæáü ×ð´ ÂçÚU‡æÌ ãUô ÁæÌè ãñUÐÓÓ[1]

v.w.vz Õè. ·ð¤. ·¤Üæâßæ Ùð ÒçãU‹ïÎè ×ð´ ¥æçÎßæâè ÁèßÙ ·ð¤ç‹ï¼ýÌ ©UÂ‹ïØæâ ·¤è â×èÿææÓ ×ð´ â¢Áèß mæÚUæ ÚUç¿Ì ©UÂ‹ïØæâ ÒÏæÚUÓ ¥õÚU ÒÁ¢»Ü ÁãUæ¡ àæéM¤ ãUôÌæ ãñUÓ ×ð´ ¥æçÎßæâè â×æÁ ·ð¤ âæ×æçÁ·¤, ¥æíÍ·¤ ß âæ¢Sï·ë¤çÌ·¤ ÂçÚUßðàæ ·¤æ â×èÿææˆï×·¤ ¥ŠïØØÙ ç·¤Øæ »Øæ ãñUÐ §âè ·ð¤ âæÍ ÒÏæÚUÓ ·¤è Öæáæ–àæñÜè ·¤æ Öè â×èÿææˆï×·¤ ¥ŠïØØÙ ç·¤Øæ ãñUÐ[2]

v.w.v{ çàæß ·é¤×æÚU ç×Ÿæ Ùð ÒçãU‹ïÎè âæçãUˆïØÑ â¢çÿæŒïÌ §çÌßëÌÓ ×ð´ â¢Áèß ·ð¤ ©UÂ‹ïØæâô´ ÂÚU çß¿æÚU–çß×àæü ·¤ÚUÌð ãéU° çÜ¹æ ãñU, ÒÒâ¢Áèß ·ð¤ ©UÂ‹ïØæâ ãUæçàæ° ·¤æ ÁèßÙ ÁèÙð ßæÜô´ ·ð¤ ÁèßÙ â¢ÎÖôZ ¥õÚU â¢ƒæáü

[1] ¥ÂêßÜ ÁôàæèÌ (â¢ø), Üð¹, ÚU¿Ùæ °·¤ ¹ôÁ ãñU, âˆïØ·¤æ×, Âæ¹è, w®®~Ð

[2] Õè.·ð¤. ·¤Üæâßæ, çãU‹ïÎè ×ð´ ¥æçÎßæâè ÁèßÙ ·ð¤ç‹ï¼ýÌ ©UÂ‹ïØæâô´ ·¤æ â×èÿææˆ×·¤ ¥ŠïØØÙ, w®®~Ð

·¤ô »ãUÚUè â¢ßðÎÙæ ·ð¤ âæÍ ©UÖæÚUÌð ãñ´UÐÓÓ[1]

v.w.v| Òâ×·¤æÜèÙ çãU‹ïÎè âæçãUˆïØ çßçßÏ çß×àæüÓ ×ð´ â¢Ìôá ÚUæØÕôÜð Ùð ¥ÂÙð Üð¹ Òâ×·¤æÜèÙ ©UÂ‹ïØæâô´ ×ð´ âßüãUæÚUæ ß»üÑ â¢Áèß ·ð¤ çßàæðá â¢ÎÖüÓ ×ð´ â¢Áèß mæÚUæ ÚUç¿Ì Òâ·ü¤âÓ, ÒâæßÏæÙ! Ùè¿ð ¥æ» ãñUÓ, ÒÂæ¡ß ÌÜð ·¤è ÎêÕÓ, ÒÁ¢»Ü ÁãUæ¡ àæéM¤ ãUôÌæ ãñUÓ, Òâê˜æÏæÚUÓ, Ò¥æ·¤æàæ ¿ ïÂæÓ, ÒÚUæÙè ·¤è âÚUæØÓ ×ð´ àæôá‡æ ¥õÚU ¥‹ïØæØ ·¤æ Âý̧Ì·¤æÚU ·¤ÚUÌð ãéU° âßüãUæÚUæ ß»ü ·¤è ¿ðÌÙæ ·¤æ ç¿˜æ‡æ ç·¤Øæ ãñUÐ[2]

v.w.v} ç»ÚUèàæ ·¤æçàæÎ, ÁØŸæè çàæ¢Îð mæÚUæ â ïÂæçÎÌ ÂéSïÌ·¤ Òâ¢ÁèßÑ ÁÙÏ×èü ·¤Íæ çàæËïÂèÓ ×ð´ â¢Áèß ·ð¤ ÃïØç€ïÌˆïß ·ð¤ âæÍ-âæÍ ©UÙ·¤è ·¤ãUæçÙØô´ ·¤æ âæ×æçÁ·¤ ØÍæÍü, Âý̧ÌçÙçÏ ·¤ãUæçÙØô´ ¥õÚU ÒÂæ¡ß ÌÜð ·¤è ÎêÕÓ ÂÚU çß¿æÚU-çß×àæü ç·¤Øæ ãñUÐ[3]

v.w.v~ â¢ÁØ ·é¤×æÚU mæÚUæ â ïÂæçÎÌ ÂéSïÌ·¤ Ò·¤Íæ âæçãUˆïØ ¥õÚU ×ŠïØß»üÓ ×ð´ â¢Áèß ·¤è ·¤ãUæçÙØô´ ×ð´ ×ŠïØß»èüØ Âæ˜æô´ ·¤è çßàæðáÌæ ÕÌæÌð ãéU° çÜ¹æ ãñU, ÒÒâ¢Áèß ·¤è ·¤ãUæçÙØô´ ·ð¤ Âæ˜æ ×ŠïØß»èüØ ãUôÌð ãéU° Öè ÒÖèÇ¸U ·¤è ÖðÇ¸UÓ ÕÙ·¤ÚU ÙãUè´ ÚUãUÌð

---

[1] çàæß ·é¤×æÚU ç×Ÿæ, çãU‹ïÎè âæçãUˆïØÑ â¢çÿæŒïÌ §çÌßëÌ, w®®~Ð

[2] â¢Ìôá ÚUæØÕôÜð, â×·¤æÜèÙ çãU‹ïÎè âæçãUˆïØ çßçßÏ çß×àæü, w®vvÐ

[3] ç»ÚUèàæ ·¤æçàæÎ, ÁØŸæè çàæ¢Îð (â¢ø), â¢ÁèßÑ ÁÙÏ×èü ·¤Íæ çàæËïÂè, w®vvÐ

ÕçËï·¤ ×ÙécïØ ÕÙ·¤ÚU ¥ÂÙè ÜÇ¸Uæ§ü ÜÇ¸UÌð, ÁèßÙ ×ð´ ·¤×ü ¥õÚU â¢ƒæáü âð ¥æ»ð ÕÉ¸UÌð ãñ´U, Îðàæ ¥õÚU â×æÁ ·¤æ ÙðÌë^ïß ·¤ÚUÌð ãéU° ©Uâð çÎàææ-çÙÎðüàæ ÎðÌð ãéU° ¥æ»ð ÕÉ¸UÌð ãñ´UÐ ©UÙ·¤è ãUæÚU Öè oë¢»æÚU ãñ´U ÂÚU ßð ¥‹ïØæØ âð ÜÇ¸UÙð, àæôá‡æ ·¤æ çßÚUôÏ ·¤ÚUÙð âð ÙãUè´ ¿ê·¤ÌðÐÓÓ[1]

v.w.w® ÒÙØæ ™æææÙôÎØÓ ×ð´ ßñÖß çâ¢ãU Ùð â¢Áèß ·ð¤ ÙØð ©UÂ‹ïØæâ ÒÚUãU »§ü çÎàææ°¢ §âè ÂæÚUÓ ·¤è â×èÿææ ·¤ÚUÌð ãéU° ¥ÂÙð ¥æÜð¹ ÒÂê¢Áè, âžææ ¥õÚU çß™ææÙ ·¤è Áé»ÜÕ¢ÎèÓ ×ð´ çÜ¹æ ãñU, ÒÒ§â ÚU¿Ùæ ·¤è ÆUè·¤ §âè â×Ø ÁM¤ÚUÌ Íè €ïØô´ç·¤ çß™ææÙ–ÕôÏ ¥õÚU çß™ææÙ ·¤ô ßÌü×æÙ ÎõÚU ×ð´ ãUè ÖØæßãU ÎéL¤ÂØô» ·¤è ¥ßSïÍæ ×ð´ Âãé¡U¿æ çÎØæ »Øæ ãñUÐ °ðçÌãUæçâ·¤ M¤Â âð ©UÂ‹ïØæâ ·¤è ÕéçÙØæÎè çßàæðáÌæ ãUè ØãU ãñU ç·¤ ©U‹ïãUô´Ùð â×æÁ ·ð¤ â¢·¤ÅU ¥õÚU ©Uâ·ð¤ ÕÎÜæßô´ ·¤ô …ïØæÎæ ·¤ÚUèÕ âð Áæ·¤ÚU ç¿ç˜æÌ ç·¤Øæ ãñUÐ ßãU ÁèßÙ ·¤ô ¥çÏ·¤ ÕÇ¸Uè ÚUæÁÙèçÌ·¤ ¥õÚU â×»ý Îëçcï ÅU âð Îð¹Ùð ·¤è ÿæ×Ìæ ÂñÎæ ·¤ÚUÌæ ãñUÐÓÓ[2]

v.w.wv çàæßæÁè ¥õÚU ×Ïé ¹ÚUæÅðU mæÚUæ â ïÂæçÎÌ ÂéSïÌ·¤ Òâ×·¤æÜèÙ çãU‹ïÎè ©UÂ‹ïØæâô´ ×ð´ ¥æçÎßæâè çß×àæüÓ ×ð´ çßçÖ‹ïÙ Üð¹·¤ô´ mæÚUæ ¥æçÎßæâè ÁèßÙ ÂÚU çÜ¹ð

[1] â¢ÁØ ·é¤×æÚU, ·¤Íæ âæçãU^ïØ ¥õÚU ×ŠïØß»ü, w®vwÐ

[2] ÚUçß‹ï¼ý ·¤æçÜØæ (â¢ø), Üð¹, ßñÖß çâ¢ãU, ÙØæ ™æææÙôÎØ, ÖæÚUÌèØ ™æææÙÂèÆU, ×§ü w®vxÐ

©UÂ‹ïØæâô´ ÂÚU çß¿æÚU-çß×àæü ·¤ÚUÙð ·ð¤ âæÍ-âæÍ â¢Áèß ·ð¤ ÒÏæÚUÓ ¥õÚU ÒÁ¢»Ü ÁãUæ¡ àæéM¤ ãUôÌæ ãñUÓ ×ð´ ¥æçÎßæâè ÁèßÙ ¥õÚU ×êËïØÕôÏ ÂÚU Öè çß¿æÚU-çß×àæü ç·¤Øæ ãñUÐ[1]

v.x çßáØ ·¤æ ÂçÚUâè×Ù

âæçãUˆïØ·¤æÚU ¥æ× ×ÙécïØ ·¤è ¥Âðÿææâ¢ßðÎÙàæèÜ ãUôÌæ ãñUÐ âæçãUˆïØ·¤æÚU ¥ÂÙè ¿ðÌÙæ âð â×æÁ ·¤ô ¥õÚU â×æÁ âæçãUˆïØ·¤æÚU ·¤ô ÂýÖæçßÌ ·¤ÚUÌæ ãñUÐ §âçÜ° âæçãUˆïØ·¤æÚU ¥ÂÙè â¢ßðÎÙæ °ß¢ ¥ÙéÖêçÌ ·ð¤ ·¤æÚU‡æ âæ×æçÁ·¤ ×æÙÎ‡ïÇUô´ ·¤ô ÂçÚUàæôçÏÌ ·¤ÚU·ð¤ ©U‹ïãð´U ÙßèÙ M¤Âô´ ·ð¤ ¥‹ïÌ»üÌ ÂýçÌSïÍæçÂÌ ·¤ÚUÌæ ãñUÐ âæçãUˆïØ ×ð´ âæçãUˆïØ·¤æÚU °ß¢ Á»Ìï÷ ·¤è ¥ÙéÖêçÌØæ¡ ÂæÚUÎíàæÌæ âð çßl×æÙ ÚUãUÌè ãñU §âçÜ° âæçãUˆïØ Öæßæˆ×·¤ °ß¢ ¥æÎàæææüˆï×·¤ ç¿‹ïÌÙ ·¤æ Âýæ×æç‡æ·¤ ÎSïÌæßðÊæ ãUôÌæ ãñUÐ âæçãUˆïØ·¤æÚU ·¤æ ÙñçÌ·¤ ·¤žæüÃïØ ÕÙÌæ ãñU ç·¤ ßãU â ïÂê‡æü âæ×æçÁ·¤ â ïÕ‹ïÏô´ ·¤è â¢ßðÎÙæ ·¤ô §ü×æÙÎæÚUè âð °·¤ç˜æÌ ·¤ÚU·ð¤ â×æÁ ·ð¤ â×ÿæ ÂýSïÌéÌ ·¤Úð´UÐ

ÂýSïÌéÌ àæôÏ ÂýÕ‹ïÏ ×ð´ â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãUˆïØ ×ð´ Òâ¢ßðÎÙæ ¥õÚU çàæËïÂÓ ÂÚU ç¿¢ÌÙ ç·¤Øæ Áæ°»æÐ â¢Áèß Ùð ÕãéUÌ âÈ¤Ü ·¤Íæ âæçãUˆïØ ·¤è ÚU¿Ùæ ·¤è ãñUÐ ¥Õ Ì·¤ §Ù·ð¤ vx ·¤ãUæÙè â¢»ýãU ¥õÚU ~ ©UÂ‹ïØæâ Âý·¤æçàæÌ

[1] çàæßæÁè ÎßðÚðU, ×Ïé ¹ÚUæÅðU (â¢ø), â×·¤æÜèÙ çãU‹ïÎè ©UÂ‹ïØæâô´ ×ð´ ¥æçÎßæâè çß×àæü, çßlæ Âý·¤æàæÙ, w®vxÐ

ãUô ¿é·ð¤ ãñ´UÐ â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ·ð¤ ÃïØæÂ·¤ È¤Ü·¤ ·¤ô Îð¹Ìð ãéU° ×ñ´Ùð §â àæôÏ ÂýÕ‹ïÏ ·¤ô ·¤Íæ âæçãU^ïØ ×ð´ Òâ¢ßðÎÙæ ¥õÚU çàæËïÂÓ Ì·¤ ãUè âèç×Ì ÚU¹Ùð ·¤æ ÂýØæâ ç·¤ØæÐ â¢Áèß Ùð ¥ÂÙð ·¤Íæ âæçãU^ïØ ×ð´ â×æÁ ·ð¤ çßçÖ‹ïÙ ß»ôZ ·¤è â¢ßðÎÙæ ·¤ô ÃïØ€ïÌ ç·¤Øæ ãñUÐ §‹ïãUô´Ùð ¥ÂÙð ·¤Íæ âæçãU^ïØ ×ð´ ÁãUæ¡ °·¤ ¥ôÚU »ýæ×è‡æ â×æÁ ¥õÚU â¢Sï·ë¤çÌ ·¤æ ç¿˜æ‡æ ç·¤Øæ ãñU ßãUè´ ÎêâÚUè ¥ôÚU àæãUÚUè ß»ü ·ð¤ Üô»ô´ ·¤è ×æÙçâ·¤Ìæ ·¤æ Öè ç¿˜æ‡æ ç·¤Øæ ãñUÐ

·¤Íæ âæçãU^Ø ·¤æ ·ð¤‹ï¼ý çÕ‹ïÎé â¢ßðÎÙæ ¥õÚU çàæËïÂ ãñUÐ â¢ßðÎÙæ^ï×·¤ ¥ŠïØØÙ ·ð¤ ¥‹ïÌ»üÌ ãUè àæôÏ ÂýÕ‹ïÏ ·ð¤ çßáØæÙé·ê¤Ü âæ×»ýè ·¤æ ¿ØÙ ç·¤Øæ Áæ°»æÐ âßüÂýÍ× â¢Áèß ·ð¤ Ãï Øç€ïÌ^ïß °ß¢ ·ë¤çÌ^ïß ·ð¤ çßçÖ‹ïÙ ÂãUÜé¥ô´ ÂÚU ÎëçcïÅUÂæÌ ç·¤Øæ Áæ°»æÐ ©Uâ·ð¤ ÕæÎ â¢ßðÎÙæ ·¤æ ¥Íü, ÂçÚUÖæáæ, â¢ßðÎÙæ ¥õÚU âæçãU^ïØ ·ð¤ çßçßÏ Âÿæô´ ·ð¤ ¥‹ïÌ»üÌ Üð¹·¤èØ ¥õÚU ÂæÆU·¤èØ â¢ßðÎÙæ, âõ‹ïÎØüÕôÏ, â¢ßðÎÙæ ×ð´ ÕÎÜæß ·ð¤ ·¤æÚU‡æô´ ·¤ô çÜØæ »Øæ ãñUÐ â¢ßðÎÙæ ·ð¤ çßçßÏ ¥æØæ×ô´ - âæçãUç^ïØ·¤, âæ×æçÁ·¤, âæ¢Sï·ë¤çÌ·¤, ¥æíÍ·¤ ¥æçÎ ·ð¤ âæÍ çàæËïÂ ·ð¤ ¥Íü, çßÏæØ·¤ Ìžßô´ ÌÍæ â¢ßðÎÙæ ¥õÚU çàæËïÂ ·ð¤ ÂæÚUSïÂçÚU·¤ â ïÕ‹ïÏô´ ·¤æ çßSïÌæÚU âð çßßð¿Ù ç·¤Øæ Áæ°»æÐ â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ×ð´ Òâ¢ßðÎÙæ ¥õÚU çàæËïÂÓ ·ð¤ âñhæç‹ïÌ·¤ Âÿæ ÂÚU çßßð¿Ù ·¤ÚUÙð ·ð¤ ÕæÎ ·¤Íæ–âæçãU^ïØ ·ð¤ ÃïØßãUæçÚU·¤ Âÿæ ÂÚU

çß¿æÚU-çß×àæü ç·¤Øæ Áæ°»æÐ çÁâ×ð´ â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ×ð´ â¢ßðÎÙæ ·ð¤ âæ×æçÁ·¤, âæ¢Sï·ë¤çÌ·¤, ÚUæÁÙèçÌ·¤, ¥æíÍ·¤ ¥õÚU ×ÙôßñæçÙ·¤ ÂçÚUÂýðÿïØ ÂÚU Âý·¤æàæ ÇUæÜæ Áæ°»æÐ §Ù·¤æ â ïÂê‡æü âæçãU^ïØ çßçßÏ â¢ßðÎÙæ^ï×·¤ ¥ÙéÖêçÌØô´ ¥õÚU çßçßÏ àæñçÜØô´ âð ÖÚUæ ÂÇ¸Uæ ãñUÐ ¥ÌÑ §â·¤æ ¥ŠïØØÙ â¢ßðÎÙæ ¥õÚU çàæËïÂ ·¤ô ¥æÏæÚU ÕÙæ·¤ÚU ãUè ç·¤Øæ Áæ°»æÐ

v.y çßáØ ·¤æ ×ãUžß

ÂýSïÌéÌ àæôÏ ÂýÕ‹ïÏ ·¤æ çßáØ â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ×ð´ Òâ¢ßðÎÙæ ¥õÚU çàæËïÂÓ ãñUÐ §â àæôÏ ÂýÕ‹ïÏ ·¤æ ©UgðàïØ â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ×ð´ ÃïØ€ïÌ â¢ßðÎÙæ ¥õÚU çàæËïÂ ·ð¤ çßçßÏ ¥æØæ×ô´ ·¤ô ¹ôÁ ·¤ÚU ÂýSïÌéÌ ·¤ÚUÙæ ãñUÐ â¢ßðÎÙæ ×æÙß ×Ù–×çSïÌcï·¤ ·ð¤ Öæßô´ °ß¢ â¢ßð»ô´ ·¤è ¥çÖÃïØç€ïÌ ãñU ÁÕç·¤ çàæËïÂ Öæßô´ ·¤è ¥çÖÃïØç€ïÌ ·¤æ âæÏÙ ãñUÐ Øð ÎôÙô´ ãUè °·¤–ÎêâÚðU ·ð¤ ÂêÚU·¤ ãñ´UÐ â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ×ð´ ×é ïØÌÑ ×ŠïØß»ü, ÎçÜÌ, ¥æçÎßæâè ¥õÚU Ÿæç×·¤ ß»ü ·¤è â¢ßðÎÙæ¥ô´ ·¤ô ¥çÖÃïØç€ïÌ ç×Üè ãñUÐ â¢Áèß ·¤æ ·¤Íæ âæçãU^ïØ â×æÁ ×ð´ ÚUãUÙð ßæÜð Üô»ô´ ·¤ô ÃïØæÂ·¤ â¢Îðàæ ÎðÌæ ãñUÐ ©U‹ïãUô´Ùð â×æÁ ·ð¤ çßçÖ‹ïÙ ß»ôZ ·¤è çSïÍçÌ, â×æÁ ×ð´ ÃïØæŒïÌ ÖýcïÅUæ¿æÚU, ¥‹ïÏçßàïßæâ, ÚUèçÌ–çÚUßæÁ, Âê¢Áèßæ Î ·¤æ â×æÁ ÂÚU ÎÕÎÕæ, ÙæÚUè àæôá‡æ ¥æçÎ ·¤æ ß‡æüÙ ç·¤Øæ ãñUÐ â¢Áèß ·¤æ

·¤Íæ âæçãUˆïØ â×æÁ ·¤è ×êÜ â×SïØæ¥ô´ ·¤ô ÂæÆU·¤ô´ ·ð¤ â×ÿæ ÂýSïÌéÌ ·¤ÚUÌæ ãñUÐ

â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãUˆïØ ×ð´ ÖæÚUÌèØ ÚUæ…ïØ-ÃïØßSïÍæ, ‹ïØæØ ÃïØßSïÍæ ¥õÚU ÂéçÜâ ÂýàæâÙ ·¤æ ßæSïÌçß·¤ ç¿˜æ ×õÁêÎ ãñUÐ ©U‹ïãUô´Ùð âžææ ¥õÚU ÃïØßSïÍæ ·¤è ÂêÚUè ÂôÜ ¹ôÜ Îè ãñ´UÐ ØãU âžææ, »é‡ïÇUô´, ÌSï·¤ÚUô´, ¥$È¤âÚUô´, ÙðÌæ¥ô´ ¥æçÎ ·¤è â¢Øé€ïÌ âÚU·¤æÚð´U ãñ´UÐ ãU×æÚðU ØãUæ¡ ÂéçÜâ âÕâð ÕÇ¸Uè ¥ÂÚUæÏè ãñU ÂéçÜâ ÂÚU ¥æ× ¥æÎ×è ·¤æ çßàïßæâ ·¤× ÚUãU »Øæ ãñUÐ ‹ïØæØ ÃïØßSÍæ âð Öè ¥æ× ¥æÎ×è ÂÚðUàææÙ ãñU €ïØô´ç·¤ ãU×æÚUè ‹ïØæØ ÃïØßSÍæ ×ã¡U»è ¥õÚU Ïè×è ãñUÐ ¥æ× ÃïØç€ïÌ ·¤ô ‹ïØæØ ·ð¤ çÜ° ·¤§ü ßáôZ Ì·¤ §¢ÌÁæÚU ·¤ÚUÙæ ÂÇ¸UÌæ ãñUÐ ©Uâ·ð¤ ÕæÎ Öè ‹ïØæØ ÂýæŒïÌ ãUô ØãU ÁM¤ÚUè ÙãUè´ ãñUÐ ßÌü×æÙ â×Ø ×ð´ ¥Íü âÕâð ×ãUžßÂê‡æü ãñUÐ â×æÁ ×ð´ ×ÙécïØ ·ð¤ ¥æÂâè â ïÕ‹ïÏ ¥Íü âð ÂýÖæçßÌ ãUôÌð ãñ´UÐ ÂæçÚUßæçÚU·¤ â ïÕ‹ïÏô´ ×ð´ ¥æˆï×èØÌæ ÕÙæ° ÚU¹Ùð ·ð¤ çÜ° ¥Íü ×ãUžßÂê‡æü ãñUÐ ¥æÂâè â ïÕ‹ïÏ ¥Íü ·ð¤ ¥æÏæÚU ÂÚU ÕÙÌð ¥õÚU çÕ»Ç¸UÌð ãñ´UÐ ¥æ× ¥æÎ×è ·¤ô ÚUôÅUè, ·¤ÂÇ¸Uæ ¥õÚU ×·¤æÙ Áñâè ×êÜÖêÌ ¥æßàïØ·¤Ìæ¥ô´ ·¤è ÂêíÌ ·ð¤ çÜ° ·¤æÈ¤è â¢ƒæáü ·¤ÚUÙæ ÂÇ¸UÌæ ãñUÐ ¥æíÍ·¤ çßá×Ìæ ·ð¤ ·¤æÚU‡æ ×ŠïØß»ü ·¤ô ·¤çÆUÙ ÂçÚUçSïÍçÌØô´ ·¤æ âæ×Ùæ ·¤ÚUÙæ ÂÇ¸UÌæ ãñUÐ â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãUˆïØ ×ð´ çßçÖ‹ïÙ ß»ôZ ·¤è ¥æíÍ·¤ çSïÍçÌ ·¤æ ß‡æüÙ ç·¤Øæ ãñUÐ §âè ·ð¤ âæÍ ¥ÍæüÖæß ·ð¤ ·¤æÚU‡æ ©UˆïÂ‹ïÙ

â×SïØæ¥ô´ ¥õÚU â×SïØæ¥ô´ âð ÁêÛæÌð ¥æ× ÃïØç€ïÌ ·¤è â¢ßðÎÙæ¥ô´ ·¤ô ÂýSïÌéÌ ·¤ÚUÌæ ãñUÐ

â¢ßðÎÙæ ¥»ÚU ç·¤âè ÚU¿Ùæ ·¤è Âýæ‡æ Ìžß ãñU Ìô çàæËïÂ ©Uâð ÏæÚU‡æ ·¤ÚUÙð ßæÜæ àæÚUèÚU ãñUÐ â¢Áèß çàæËïÂ ·ð¤ â¢ÎÖü ×ð´ ÂýØô»Ï×èü ãñUÐ ©U‹ïãUô´Ùð ¥ÂÙð ·¤Íæ âæçãU^ïØ ·¤è â¢ßðÎÙæ ·¤ô ¥çÖÃïØ€ïÌ ·¤ÚUÙð ·ð¤ çÜ° Ù§ü ß ÂéÚUæÙè ÂhçÌØô´ ·¤æ ÂýØô» ç·¤Øæ ãñUÐ ©UÙ·ð¤ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ·¤è Öæáæ Âæ˜æô´ ¥õÚU ÂçÚUßðàæ ·ð¤ ¥ÙéM¤Â ãñUÐ Öæáæ ·¤ô ÂýÖæßàæÜè ÕÙæÙð ·ð¤ çÜ° ·¤ãUæßÌô´, ×éãUæßÚUô´ ¥õÚU Üô·¤ôç€ïÌØô´ ·¤æ ÂýØô» ç·¤Øæ ãñUÐ â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ·¤æ â¢ßðÎÙæ^ï×·¤ ©Ugðàïز ×ãUžßÂê‡æü ãñUÐ ©UÙ·ð¤ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ·¤è â¢ßðÎÙæ ÂæÆU·¤ ·ð¤ NUÎØ ×ð´ ÂØæüŒïÌ ÂýÖæß ÀUôÇ¸UÌè ãñUÐ °·¤ ·¤Íæ·¤æÚU ·ð¤ M¤Â ×ð´, â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ×ð´ çàæËïÂ ×ð´ ÂýØô»àæèÜÌæ çÎ¹æ§ü ÎðÌè ãñUÐ â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ×ð´ â¢ßðÎÙæ ¥õÚU çàæËïÂ ·ð¤ çßçßÏ Âÿæô´ ·¤ô ÂýSïÌéÌ ·¤ÚUÙæ ãUè §â àæôÏ ÂýÕ‹ïÏ ·¤æ ×é ïØ ©Ugðàïز ãñUÐ

v.z çßáØæÙé·ý¤×

ÂýSïÌéÌ àæôÏ ÂýÕ‹Ï ¥æÆU ¥ŠØæØô´ ×ð´ çßÖ€ïÌ ãñUÐ ¥ŠïØæØæÙé·ý¤× §â Âý·¤æÚU ãñU –

ÂãUÜð ¥ŠïØæØ ·¤æ â ïÕ‹ïÏ çßáØ ©UÂSïÍæÂÙ âð ãñUÐ çÁâ×ð´ â¢ßðÎÙæ ¥õÚU çàæËïÂ ·ð¤ âæ×æ‹ïØ

SïßM¤Â ·¤ô SïÂcïÅU ·¤ÚUÌð ãéU° â ïÕh âæçãU^ïØ ·¤æ âßðüÿæ‡æ ç·¤Øæ Áæ°»æÐ §âè ¥ŠïØæØ ×ð´ àæôÏ âè×æ çÙÏæüÚU‡æ ·ð¤ âæÍ–âæÍ ×ãUžß ÂÚU Öè Âý·¤æàæ ÇUæÜæ Áæ°»æÐ

ÎêâÚðU ¥ŠïØæØ ×ð´ â¢Áèß ·ð¤ ÃïØç€ïÌ^ïß °ß¢ ·ë¤çÌ^ïß ÂÚU Âý·¤æàæ ÇUæÜæ Áæ°»æÐ ÃïØç€ïÌ^ïß ·ð¤ ¥‹ïÌ»üÌ Üð¹·¤ ·ð¤ Á‹ï×, çàæÿææ, ÂçÚUßæÚU, ·¤æØüÿæð˜æ, ÂéÚUSï·¤æÚU °ß¢ â ï×æÙ ¥õÚU çß¿æÚUÏæÚUæ ·¤ô ·ý¤ç×Ì M¤Â âð çßàïÜðçáÌ ç·¤Øæ Áæ°»æÐ ·ë¤çÌ^ïß ·ð¤ ¥‹ïÌ»üÌ ·¤ãUæÙè, ©UÂ‹ïØæâ, ÙæÅU·¤ ¥õÚU ¥‹ïØ âæçãU^ïØ ÂÚU Âý·¤æàæ ÇUæÜæ Áæ°»æÐ

ÌèâÚðU ¥ŠïØæØ ×ð´ â¢ßðÎÙæ ¥õÚU çàæËÂ ·ð¤ âñhæç‹ïÌ·¤ Âÿæ ÂÚU Âý·¤æàæ ÇUæÜæ Áæ°»æÐ §â ¥ŠïØæØ ×ð´ â¢ßðÎÙæ ¥õÚU çàæËïÂ ·ð¤ SïßM¤Â ·¤ô SïÂcïÅU ·¤ÚUÙð ·ð¤ çÜ° â¢ßðÎÙæ ¥õÚU çàæËïÂ ·ð¤ ¥Íü °ß¢ SïßM¤Â ¥õÚU ÂçÚUÖæáæ ÂÚU çß¿æÚU ç·¤Øæ Áæ°»æÐ §âè ¥ŠïØæØ ×ð´ â¢ßðÎÙæ ·ð¤ çßçßÏ ¥æØæ×ô´ – âæ×æçÁ·¤, ÚUæÁÙèçÌ·¤, ¥æíÍ·¤, âæ¢Sï·ë¤çÌ·¤, ×Ùôßñ™æææçÙ·¤ ¥æçÎ ·¤æ çßßð¿Ù–çßàïÜðá‡æ ç·¤Øæ Áæ°»æÐ §âè ·ð¤ âæÍ çàæËïÂ ·ð¤ çßÏæØ·¤ Ìžß Öæáæ àæñÜè ·ð¤ âæÍ–âæÍ â¢ßðÎÙæ ¥õÚU çàæËïÂ ·ð¤ ÂæÚUSïÂçÚU·¤ â ïÕ‹ïÏ ÂÚU Âý·¤æàæ ÇUæÜæ Áæ°»æÐ

¿õÍð ¥ŠïØæØ â¢ßðÎÙæ ¥õÚU çàæËïÂ ·ð¤ ÃïØßãUæçÚU·¤ Âÿæ ×ð´ â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ×ð´ â¢ßðÎÙæ ·ð¤ âæ×æçÁ·¤ °ß¢ âæ¢Sï·ë¤çÌ·¤ ÂçÚUÂýðÿïØ ·¤æ çßSïÌëÌ çßßð¿Ù ç·¤Øæ Áæ°»æÐ §â·ð¤ ¥‹ïÌ»üÌ ß»èüØ â¢ßðÎÙæ,

ÙæÚUè â¢ßðÎÙæ, ÂæçÚUßæçÚU·¤ â¢ßðÎÙæ, ¥æçÎßæâè â¢ßðÎÙæ, â×æÁ ×ð´ ÃïØæŒïÌ çßâ¢»çÌØô´ ÌÍæ »ýæ×è‡æ ß ¥æçÎßæâè â¢Sï·ë¤çÌ ·ð¤ â·¤æÚUæˆï×·¤ ß Ù·¤æÚUæˆï×·¤ Âÿæ ÂÚU Âý·¤æàæ ÇUæÜæ Áæ°»æÐ

Âæ¡¿ßæ ¥ŠïØæØ â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãUˆïØ ×ð´ â¢ßðÎÙæ ·ð¤ ÚUæÁÙèçÌ·¤ ¥õÚU ¥æíÍ·¤ ÂçÚUÂýðÿïØ âð â ïÕç‹ïÏÌ ãñUÐ ÚUæÁÙèçÌ·¤ â¢ßðÎÙæ ·ð¤ ¥‹ïÌ»üÌ ÚUæÁÙèçÌ ¥õÚU àæææâÙ Âý‡æææÜè ×ð´ ÚUæÁÙèçÌ·¤ ¥ßâÚUßæçÎÌæ, Sïßæíüßëç Ì, ÃïØßSïÍæ ·ð¤ ÂýçÌ ¥æ·ý¤ôàæ ¥æçÎ ·¤æ ß‡æüÙ ç·¤Øæ Áæ°»æÐ ÚUæÁÙèçÌ âð ©Uˆï Â‹ïÙ çßâ¢»çÌØô´ ×ð´ ÖýcïÅU ÚUæÁÙèçÌ·¤ ÃïØßSïÍæ, ÂéçÜâ Âýàæææâ Ù, ÖýcïÅU âÚU·¤æÚUè ¥õÚU ‹ïØæØ ÃïØßSïÍæ ¥æçÎ ·¤æ ß‡æüÙ ç·¤Øæ Áæ°»æÐ ¥æíÍ·¤ â¢ßðÎÙæ ×ð´ çÙ ïÙß»ü, ×ŠïØß»ü ÌÍæ çàæçÿæÌô´ ·¤è ¥æíÍ·¤ çSïÍçÌ ·¤æ ß‡æüÙ ç·¤Øæ Áæ°»æÐ ¥ÍæüÖæß âð ©Uˆï Â‹ïÙ â×SïØæ¥ô´ Áñâð ÕðÚUôÊæ»æÚUè, Öé¹×ÚUè ¥õÚU »ÚUèÕè ¥æçÎ ·¤æ ß‡æüÙ ç·¤Øæ Áæ°»æÐ

ÀUÆUæ ¥ŠïØæØ â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãUˆïØ ×ð´ â¢ßðÎÙæ ·ð¤ ×ÙôßñææçÙ·¤ ÂçÚUÂýðÿïØ âð â ïÕç‹ïÏÌ ãñUÐ ×ÙôßñææçÙ·¤ ÂçÚUÂýðÿïØ ×ð´ ¥‹ïÌ»üÌ ×ÙôßëçÌØô´ ×ð´ ¥ãU×ï÷, ·¤æ×, SïßŒïÙ, ¥‹ïÌmü‹ïm ß çÁÁèçßáæ ·¤æ çßßð¿Ù–çßàïÜðá‡æ ç·¤Øæ Áæ°»æÐ ÙæÚUè ×ÙôçßææÙ ·ð¤ ¥‹ïÌ»üÌ ¥çSï×Ìæ ·ð¤ çÜ° â¢ƒæáü °ß¢ çßßàæÌæ, ¥·ð¤Üæ °ß¢ çÙÚUæàææ ¥æçÎ ·¤æ ß‡æüÙ ç·¤Øæ

Áæ°»æÐ ÕæÜ ×ÙôçßªææÙ ×ð´ çÁªæææâæ, ÖØ, ãUèÙÖæßÙæ ¥æçÎ ·¤æ ß‡æüÙ ç·¤Øæ Áæ°»æÐ

âæÌßæ¡ ¥ŠïØæØ â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ·ð¤ çàæËïÂ ·ð¤ ÃïØßãUæçÚU·¤ Âÿæ âð â ïÕç‹ïÏÌ ãñUÐ çàæËïÂ ·ð¤ ¥‹ïÌ»üÌ â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ×ð´ ÂýØé€ïÌ çßçßÏ Öæáæ¥ô´ ·ð¤ àæŽïÎ Áñâð â¢Sï·ë¤ÌçÙcïÆU, ¥æ¡¿çÜ·¤, çãU‹ïÎè–©UÎêü ç×çŸæÌ, çßÎðàæè Öæáæ ¥æçÎ ·ð¤ âæÍ–âæÍ ·¤ãUæßÌô´, ×éãUæßÚUô´ ¥æçÎ ·¤æ çßßð¿Ù–çßàïÜðá‡æ ç·¤Øæ Áæ°»æÐ àæñÜè ·ð¤ ¥‹ïÌ»üÌ ÂêßüÎèçŒïÌ, Â˜ææ^ï×·¤, ¥æ^ï×·¤Íæ^ï×·¤, Èñ´¤ÅUâè ¥æçÎ àæñçÜØô´ ·¤æ ß‡æüÙ ç·¤Øæ Áæ°»æÐ §âè ·ð¤ âæÍ â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ×ð´ ÂýØé€ïÌ çßçßÏ ÂýÌè·¤, ç×Í·¤ ß çÕ ïÕ ·¤æ Öè ß‡æüÙ ç·¤Øæ Áæ°»æÐ

¥æÆUßæ¡ ¥ŠïØæØ âæÚU °ß¢ ©UÂÜçŽïÏØô´ âð â ïÕç‹ïÏÌ ãñU çÁâ×ð´ â ïÂê‡æü àæôÏ ÂýÕ‹ïÏ ·¤æ â¢çÿæŒïÌ âæÚU ÂýSïÌéÌ ·¤ÚUÙð ·ð¤ ÕæÎ àæôÏ SïÍæçÂÌ ÙßèÙ ©UÂÜçŽïÏØô´ ÂÚU Âý·¤æàæ ÇUæÜæ Áæ°»æÐ ¥¢Ì ×ð´ »ý‹ïÍæÙé·ý¤×ç‡æ·¤æ ·ð¤ ¥‹ïÌ»üÌ ×êÜ »ý‹ïÍ, âãUæØ·¤ »ý‹Í, àæŽïÎ·¤ôàæ, Â˜æ–Âç˜æ·¤æ¥ô´ ·¤è âê¿è ÂýSïÌéÌ ·¤è Áæ°»èÐ

â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãUˆïØ ×ð´ â¢ßðÎÙæ ¥õÚU çàæËïÂ

çßáØæÙé·ý¤×ç‡æ·¤æ

ÂãUÜæ ¥ŠïØæØ

çßáØ ©UÂSïÍæÂÙ

v.v çßáØ ·¤æ SïÂcïÅUè·¤ÚU‡æ

v.w â Õh âæçãUˆïØ ·¤æ âßðüÿæ‡æ

v.x çßáØ ·¤æ ÂçÚUâè×Ù

v.y çßáØ ·¤æ ×ãUžß

v.z çßáØæÙé·ý¤×

ÎêâÚUæ ¥ŠïØæØ

â¢Áèß ·¤æ ÃïØç€ïÌˆïß °ß¢ ·ë¤çÌˆïß

w.v ÃïØç€ïÌˆïß

w.v.v Á‹ï× °ß¢ çàæÿææ

w.v.w ÂæçÚUßæçÚU·¤ ÂëcïÆUÖêç×

w.v.x ·¤æØüÿæð˜æ, ÂéÚUSï·¤æÚU °ß¢ â ï×æÙ

w.v.y çß¿æÚUÏæÚUæ

w.w ·ë¤çÌˆïß

w.w.v ·¤ãUæÙè â¢»ýãU

w.w.w ©UÂ‹ïØæâ âæçãUˆïØ

w.w.x ÙæÅU·¤ °ß¢ ¥‹ïØ âæçãUˆïØ

ÌèâÚUæ ¥ŠïØæØ

â¢ßðÎÙæ ß çàæËïÂ Ñ âñhæç‹ïÌ·¤ ÂçÚUÂýðÿïØ

x.v â¢ßðÎÙæ Ñ SïßM¤Â çßàïÜðá‡æ

x.v.v â¢ßðÎÙæ ·¤æ ¥Íü °ß¢ ÂçÚUÖæáæ

x.v.w â¢ßðÎÙæ ¥õÚU ¥‹ïØ â×æÙæÍèü àæŽïÎ

x.v.x â¢ßðÎÙæ Ñ ™æÙðç‹ï¼ýØô´ ·¤è Âýç·ý¤Øæ

x.w â¢ßðÎÙæ ¥õÚU âæçãUˆïØ

x.w.v â¢ßðÎÙæ ¥õÚU ·¤Íæ âæçãUˆïØ

x.w.w Üð¹·¤èØ ¥õÚU ÂæÆU·¤èØ â¢ßðÎÙæ

x.w.x â¢ßðÎÙæ ¥õÚU Öæáæ

x.w.y â¢ßðÎÙæ ¥õÚU âõ‹ïÎØüÕôÏ

x.w.z â¢ßðÎÙæ °ß¢ ÕÎÜæß ·ð¤ ·¤æÚU‡æ

x.x â¢ßðÎÙæ Ñ çßçßÏ ¥æØæ×

x.x.v âæçãUçˆïØ·¤ â¢ßðÎÙæ

x.x.w âæ×æçÁ·¤ â¢ßðÎÙæ

x.x.x ÚUæÁÙèçÌ·¤ â¢ßðÎÙæ

x.x.y ¥æíÍ·¤ â¢ßðÎÙæ

x.x.z »ýæ×è‡æ â¢ßðÎÙæ

x.x.{ ×Ùôßñ™ææçÙ·¤ â¢ßðÎÙæ

x.x.| âæ¢Sï·ë¤çÌ·¤ â¢ßðÎÙæ

x.y çàæËïÂ Ñ SïßM¤Â çßàïÜðá‡æ

x.y.v çàæËïÂ ·¤æ ¥Íü °ß¢ ÂçÚUÖæáæ

x.z çàæËïÂ ·ð¤ çßÏæØ·¤ Ìžß

x.z.v Öæáæ

x.z.w àæñÜè

x.z.x àæŽïÎ ÂýØô»

x.z.y Èñ´¤ÅUâè

x.z.z ç×Í·¤

x.z.{ çÕ ïÕ

x.z.| ÂýÌè·¤

x.z.} °ðç‹¼ý·¤ ÕôÏ

x.{ â¢ßðÎÙæ °ß¢ çàæËïÂ ·¤æ ÂæÚUSïÂçÚU·¤ â ïÕ‹ïÏ

¿õÍæ ¥ŠïØæØ

â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãUˆïØ ×ð´ â¢ßðÎÙæ Ñ âæ×æçÁ·¤ ß âæ¢Sï·ë¤çÌ·¤ ÂçÚUÂýðÿïØ

y.v â×æçÁ·¤ ÂçÚUÂýðÿïØ

y.v.v ß»èüØ â¢ßðÎÙæ

y.v.v.v ©U'ï¿ß»ü

y.v.v.w ×ŠïØß»ü

y.v.v.x çÙ ïÙß»ü

y.v.w ÂæçÚUßæçÚU·¤ â¢ßðÎÙæ

y.v.w.v ÂæçÚUßæçÚU·¤ â ïÕ‹ïÏ

y.v.w.w ÂèÉ¸Uè»Ì â¢ƒæáü

y.v.w.x ÁèßÙ ×êËïØô´ ×ð´ ÕÎÜæß

y.v.x ÙæÚUè â¢ßðÎÙæ

y.v.x.v â×æÁ ×ð´ ÙæÚUè ·¤è çSïÍçÌ ß çßçßÏ M¤Â

y.v.x.w Âý»çÌàæèÜ ÙæÚUè

y.v.x.x ÙæÚUè àæôá‡æ ß â×SïØæ°¡

y.v.y ¥æçÎßæâè â¢ßðÎÙæ

y.v.y.v ¥æçÎßæçâØô´ ·¤æ ÁèßÙ ØÍæÍü

y.v.y.w çßSïÍæÂÙ ·¤è â×SïØæ

y.v.y.x ¥çÏ·¤æÚUô´ ·ð¤ ÂýçÌ âÁ»Ìæ ß Áæ»M¤·¤Ìæ

y.v.z â×æÁ ×ð´ ÃïØæŒïÌ çßâ¢»çÌØæ¡

y.v.z.v ÁæçÌßæÎ ß âæ ÂýÎæçØ·¤Ìæ

y.v.z.w ÇUæ·ê¤ ß ×æçÈ¤Øæ ç»ÚUôãU ·¤æ ¥æÌ¢·¤

y.v.z.x Öêç× â×SïØæ °ß¢ Ù€ïâÜßæÎ

y.w âæ¢Sï·ë¤çÌ·¤ ÂçÚUÂýðÿïØ

y.w.v »ýæ×è‡æ °ß¢ ¥æçÎßæâè â¢Sï·ë¤çÌ

y.w.v.v â·¤æÚUæˆï×·¤ Âÿæ

y.w.v.v.v âæ¢Sï·ë¤çÌ·¤ çßÚUæâÌ ·¤æ ç¿˜æ‡æ

y.w.v.v.w Üô·¤ â¢Sï·ë¤çÌ

y.w.v.w Ù·¤æÚUæˆï×·¤ Âÿæ

y.w.v.w.v ¹ô¹Üè ÙñçÌ·¤Ìæ

y.w.v.w.w M¤É¸U ×æ‹ïØÌæ°¢

y.w.v.w.x Ï×ü ÂçÚUßÌüÙ

y.w.w ©UÂÖô€ïÌæßæÎè â¢Sï·ë¤çÌ

y.w.w.v ÕæÊææÚUßæÎ ß âæçãUˆïØ

y.w.w.w Öê×‡ïÇUÜè·¤ÚU‡æ ß â×æÁ

y.w.w.x ©UÂÖô€ïÌæßæÎ ß ×æÙßèØ â ïÕ‹ïÏ

Âæ¡¿ßæ ¥ŠïØæØ

â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãUˆïØ ×ð´ â¢ßðÎÙæ Ñ ÚUæÁÙèçÌ·¤ ß ¥æíÍ·¤ ÂçÚUÂýðÿïØ

z.v ÚUæÁÙèçÌ·¤ ÂçÚUÂýðÿïØ

z.v.v ÚUæÁÙèçÌ ß àæææâÙ Âý‡æææÜè

z.v.v.v ÚUæÁÙèçÌ·¤ ¥ßâÚUßæçÎÌæ ß SïßæÍüßëçÌ

z.v.v.w ÃïØßSïÍæ ·ð¤ ÂýçÌ ¥æ·ý¤ôàæ

z.v.v.x ÚUæÁÙèçÌ ß Ï×ü

z.v.v.y ÚUæÁÙèçÌ ß ¥ÂÚUæÏ

z.v.w ÚUæÁÙèçÌ âð ©U^ïÂ‹ïÙ çßâ¢»çÌØæ¡

z.v.w.v ÖýcïÅU ÚUæÁÙèçÌ·¤ ÃïØßSïÍæ

z.v.w.w ÂéçÜâ ÂýàææâÙ ß ÎéÃïØüßãUæÚU

z.v.w.x ÖýcïÅU âÚU·¤æÚUè ß ‹ïØæØ ÃïØßSïÍæ

z.w ¥æíÍ·¤ ÂçÚUÂýðÿïØ

z.w.v â×æÁ ·ð¤ çßçÖ‹ïÙ ß»ôZ ·¤è ¥æíÍ·¤ çSïÍçÌ

z.w.v.v ×ŠïØß»ü ·¤è ¥æíÍ·¤ çSïÍçÌ

z.w.v.w çÙ ïÙß»ü ·¤è ¥æíÍ·¤ çSïÍçÌ

z.w.v.x çàæçÿæÌô´ ·¤è ¥æíÍ·¤ çSÍçÌ

z.w.w ¥æíÍ·¤ àæôá‡æ

z.w.w.v âæ×¢ÌßæÎè ÃïØßSïÍæ ß àæôá‡æ

z.w.w.w Âê¡ÁèßæÎè ÃïØßSïÍæ ß àæôá‡æ

z.w.w.x Ÿæç×·¤ ß»ü ß àæôá‡æ

z.w.x ¥ÍæüÖæß âð ©U^ïÂ‹ïÙ â×SïØæ°¢

z.w.x.v ¥ÍæüÁüÙ

z.w.x.w ÕðÚUôÊæ»æÚUè ß çÎ,Öýç×Ì ØéßæÀUÆUæ ¥ŠïØæØ

z.w.x.x Öé¹×ÚUè ß »ÚUèÕè

z.w.x.y ¥æíÍ·¤ çßá×Ìæ ß ß»ü â¢ƒæáü

â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ×ð´ â¢ßðÎÙæ Ñ ×ÙôßñTMæææçÙ·¤ ÂçÚUÂýðÿïØ

{.v ×ÙôßëçÌØæ¡

{.v.v ¥ãU×ï÷

{.v.w ·¤æ×

{.v.x SïßŒïÙ

{.v.y ¥‹ïÌmü‹ïm °ß¢ çÁÁèçßáæ

{.w ÙæÚUè ×ÙôçßªææÙ

{.w.v ¥çSï×Ìæ ·¤æ â¢ƒæáü °ß¢ çßßàæÌæ

{.w.w ¥·ð¤ÜæÂÙ °ß¢ çÙÚUæàææ

{.w.x çßçÖ‹ïÙ ß»ôZ ·¤è ÙæÚUè ·¤è ×ÙôÎàææ

{.x ÕæÜ ×ÙôçßªææÙ

{.x.v çÁªæææâæ

{.x.w ƒæë‡ææ

{.x.x ÖØ

{.x.y ãUèÙÖæßÙæ

âæÌßæ¡ ¥ŠïØæØ

â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãUˆïØ ·¤æ çàæËïÂ

|.v Öæáæ

|.v.v â¢Sï·ë¤ÌçÙcïÆU

|.v.w ¥æ¡¿çÜ·¤

|.v.x çãU‹ïÎè–©UÎêü ç×çŸæÌ

|.v.y çßÎðàæè

|.v.z Õ¢»æÜè

|.v.{ ·¤ãUæßÌð´, ×éãUæßÚð´U ßÜô·¤ôç€ïÌØæ¡

|.v.| àæŽïÎ àæç€ïÌØæ¡ ß ßæ€ïØ çß‹ïØæâ

|.w àæñÜè

|.w.v ¿ðÌÙ Âýßæã U àæñÜè

|.w.w ß‡æüÙæˆï×·¤ àæñÜè

|.w.x ¥æˆï×·¤Íæˆï×·¤ àæñÜè

|.w.y Â˜ææˆï×·¤ àæñÜè

|.w.z Âêßü ÎèçŒïÌ àæñÜè

|.w.{ Èñ´¤ÅUâè àæñÜè

|.w.| â¢ßæÎ àæñÜè

|.w.} ¥‹ïØ àæñçÜØæ¡

|.x â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ×ð´ ÂýØé€ïÌ çßçßÏ ç×Í·¤

|.y â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ×ð´ ÂýØé€ïÌ çßçßÏ çÕ ïÕ

|.z â¢Áèß ·ð¤ ·¤Íæ âæçãU^ïØ ×ð´ ÂýØé€ïÌ çßçßÏ ÂýÌè·¤

¥æÆUßæ¡ ¥ŠïØæØ

âæÚU °ß¢ ©UÂÜçŽïÏØæ¡

}.v âæÚU

}.w ©UÂÜçŽïÏØæ¡

»ý‹ÍæÙé·ý¤×ç‡æ·¤æ

×êÜ »ý‹Í

ââãUæØ·¤ »ý‹Í

àæŽïÎ·¤ôàæ

Â˜æ-Âç˜æ·¤æ°¢

â‹ïÎÖü »ý‹ïÍ âê¿è

×êÜ »ý‹ïÍ

·ý¤.â¢.	Üð¹·¤/Üðç¹·¤æ	ÚU¿Ùæ ·¤æ Ùæ× Âý·¤æàæ·¤

v. â¢Áèß ¥æ·¤æàæ ¿ ïÂæ ÚðU ×æÏß Âý·¤æàæÙ, »æçÁØæÕæÎ, w®®}Ð

w. â¢Áèß ¥æÂ ØãUæ¡ ãñ´U ¥ÿæÚU Âý·¤æàæÙ, çÎËïÜè, v~}yÐ

x. â¢Áèß ¥æÚUôãU‡æ Âð´»é§Ù Õé€ïâ, Øæ˜ææ Õé€ïâ, Ù§ü çÎËïÜè, w®®{Ð

y. â¢Áèß ç·¤âÙ»É¸U ·¤è ¥ãðUÚUè ×èÙæÿæè ÂéSïÌ·¤ ×ç‹ïÎÚU, çÎËïÜè, v~}vÐ

z. â¢Áèß ¹ôÁ çÎàææ Âý·¤æàæÙ, çÎËïÜè, w®®®Ð

{. â¢Áèß »Üè ·ð¤ ×ôÇ¸U ÂÚU ¥M¤ ÂçŽïÜ·ð¤àæÙ Âýæø çÜø, w®®}Ð âêÙæ âæ ·¤ô§ü ÎÚUßæÁæ

|. â¢Áèß Á¢»Ü ÁãUæ¡ àæéM¤ ãUôÌæ ãñU ÚUæÏæ·ë¤cï‡æ Âý·¤æàæÙ, çÎËïÜè, w®®®Ð

}. â¢Áèß ÛæêÆUè ãñU ÌðÌÚUè ÎæÎè ßæ‡æè Âý·¤æàæÙ, ÙØè çÎËïÜè, w®vwÐ

~. â¢Áèß ÇUæØÙ ß ¥‹ïØ ·¤ãUæçÙØæ¡ Ùðàæ Ù çÜÅUÚðUâè ç×àæÙ, v~~~Ð

v®. â¢Áèß Ìèâ âæÜ ·¤æ âÈ¤ÚUÙæ×æ çÎàææ Âý·¤æàæÙ, çÎËïÜè, v~}vÐ

vv. â¢Áèß Îâ ÂýçÌçÙçÏ ·¤ãUæçÙØæ¡ ç·¤ÌæÕƒæÚU Âý·¤æàæÙ, ¥¢âæÚUè ÚUôÇU, ÎçÚUØæ»¢Á, çÎËïÜè, w®vwÐ

vw. â¢Áèß ÎéçÙØæ ·¤è âÕâð ãUâèÙ ¥õÚUÌ Øæ˜æè Âý·¤æàæÙ, çÎËïÜè, v~~®Ð

vx. â¢Áèß ÏæÚU ÚUæÏæ·ë¤cï‡æ Âý·¤æàæÙ, çÎËïÜè, v~~vÐ

vy. â¢Áèß Âæ¡ß ÌÜð ·¤è ÎêÕÂýßè‡æ Âý·¤æàæÙ, çÎËïÜè, v~~zÐ

vz. â¢Áèß ÂýðÌ ×éç€ïÌ çÎàææ Âý·¤æàæÙ, çÎËïÜè, v~~|Ð

v{. â¢Áèß ÂýðÚU‡æædôÌ ¥õÚU ¥‹ïØ ·¤ãUæçÙØæ¡ ç·¤ÌæÕƒæÚU Âý·¤æàæÙ, çÎËïÜè, v~~{Ð

v|. â¢Áèß ŽïÜñ·¤ ãUôÜ çÎàææ Âý·¤æàæÙ, çÎËïÜè, v~~|Ð

v}. â¢Áèß Öêç×·¤æ ß ¥‹ïØ ·¤ãUæçÙØæ¡ ÂÚUæ» Âý·¤æàæÙ, çÎËïÜè, v~}|Ð

v~. â¢Áèß ÚUãU »§ü çÎàææ°¢ §âè ÂæÚU ÚUæÁ·¤×Ü Âý·¤æàæÙ, ÙØè çÎËïÜè, w®vwÐ

w®. â¢Áèß â·ü¤â ¥ÿæÚU Âý·¤ææàæÙ, çÎËïÜè, v~}yÐ

wv. â¢Áèß âæßÏæÙ! Ùè¿ð ¥æ» ãñU ÚUæÏæ·ë¤cï‡æ Âý·¤ææàæÙ, çÎËïÜè, v~}{Ð

ww. â¢Áèß â¢Áèß ·¤è ·¤Íæ-Øæ˜ææ ßæ‡æè Âý·¤ææàæÙ, ÙØè çÎËïÜè, w®®}Ð ÂãUÜæ ÂÇ¸Uæß

wx. â¢Áèß â¢Áèß ·¤è ·¤Íæ-Øæ˜ææ ßæ‡æè Âý·¤ææàæÙ, ÙØè çÎËïÜè, w®®}Ð ÎêâÚUæ ÂÇ¸Uæß

wy. â¢Áèß â¢Áèß ·¤è ·¤Íæ-Øæ˜ææ ßæ‡æè Âý·¤ææàæÙ, ÙØè çÎËïÜè, w®®}Ð ÌèâÚUæ ÂÇ¸Uæß

wz. â¢Áèß âê˜æÏæÚU ÚUæÏæ·ë¤cï‡æ Âý·¤ææàæÙ, çÎËïÜè, w®®w

âãUæØ·¤ »ý‹ïÍ âê¿è

Üð¹·¤ / Üðç¹·¤æ ÚU¿Ùæ ·¤æ Ùæ× Âý·¤ææà æ·¤

v. ¥»ýßæÜ çãU‹ïÎè ©UÂ‹ïØæâô´ ×ð´ ÙæÚUè ç¿˜æ‡æ ÚUæÏæ·ë¤cï‡æ

Âý·¤æàæÙ, Ù§ü
çÎËïÜè, v~{}Ð

w. ¥×ëÌÚUæØ ¥æÏéçÙ·¤ ÕôÏ ·¤è â¢™ææ ã¢Uâ
Âý·¤æàæÙ,
§ÜæãUæÕæÎ, v~{}Ð

x. ¥ßSÍè, ¥ç×Ì ÇUæòø çàæß ÂýâæÎ
çâ¢ãU ·¤æ ¥æàæèá
Âý·¤æàæÙ,
·¤æÙÂéÚU, w®vvÐ

·¤Íæ âæçãUˆïØÑ â¢ßðÎÙæ
°ß¢ çàæËïÂ

y. ¥ßSÍè, ·¤×Üðàæ ÂÚU ïÂÚUæ ¥õÚU
¥æÏéçÙ·¤è·¤ÚU‡æ
SïßÚUæÁ
Âý·¤æàæÙ, w®®{Ð

z. ¥™æðØ âæçãUˆïØ ¥õÚU ¥æÏéçÙ·¤ â¢ßðÎÙæ
ÚUæÁÂæÜ °‡ïÇU
â‹ïâ, çÎËïÜè,
v~|{Ð

{. ©UÂæŠïØæØ, ÚUæ×æÙéÁ Âýð×¿‹ïÎ ·¤è
·¤ãUæçÙØô´ ·¤æ
ÁØÖæÚUÌè
Âý·¤æàæÙ,
§ÜæãUæÕæÎ,
ÂýßëçÌ×êÜ·¤ ¥ŠïØØÙ w®®®Ð

|. ·¤çàæÎ, ç»ÚUèàæ (â¢ø) ·¤Íæ·¤æÚU â¢Áèß
çàæËïÂæØÙ

Âý·¤æàæÙ, çÎËïÜè,
w®®}Ð

}. ·¤æçàæÎ, ç»ÚUèàæ, â¢Áèß ÁÙÏ×èü ·¤Íæ
çàæËïÂ çÎÃïØ
çÇUSïÅÞUèŽïØêÅUâü
Âý·¤æàæ·¤ °ß¢
çàæ¢Îð, ÁØŸæè ÂéSïÌ·¤
çß·ýð¤Ìæ,
·¤æÙÂéÚU, w®vvÐ

~. ·é¤×æÚU, ÚUæÁð‹ï¼ý Sïßæ̀‹ï˜ØôžæÚU
çãU‹ïÎè ·¤ãUæÙè
ÂçÚU×Ü
ÂçŽïÜ·ð¤àæÙ,
àæç€ïÌ
×ð´ »ýæ×è‡æ ÁèßÙ °ß¢ â¢Sï·ë¤çÌ
Ù»ÚU, çÎËïÜè,
v~}}Ð

v®. ·é¤×æÚU, âçÚUÌæ ×çãUÜæ ·¤Íæ·¤æÚUô´
·¤è ÚU¿Ùæ¥ô´
ÚUæÏæ·ë¤cï‡æ
Âý·¤æàæÙ, ÙØè
çÎËïÜè,
×ð´ Âýð× ·¤æ SïßM¤Â çß·¤æâ v~}xÐ

vv. ·¤ÂêÚU, °.âè. ÚUæÁÙèçÌ·¤ çß™æÙ
·ð¤ çâhæ‹ïÌ ÖæÚUÌè
ÖæßÙæ Âý·¤æàæÙ,
ÂÅUÙæ, v~{xÐ

vw. ·¤õçàæ·¤, ãðU×ÚUæÁ ×êËïØ ¥õÚU çãU‹ïÎè
©UÂ‹ïØæâ çÙ×üÜ

ÂçŽïÜ·ð¤àæÙ,
çÎËïÜè, w®®Ð

vx. ·¤Üæâßæ, Õè.·ð¤. çãU‹ïÎè ×ð´
¥çÎßæâè ÁèßÙ
×ØêÚU Âý·¤æàæÙ,
çÎËïÜè, w®®~Ð

·ð¤ç‹ï¼ýÌ ©UÂ‹ïØæâô´ ·¤æ
â×èÿæææˆï×·¤ ¥ŠïØØÙ

vy. »éŒïÌæ, °.Âè. ©U‘ï¿ÌÚU çàæÿææ
×ÙôçßæÙ
àææÚUÎæ ÂéSïÌ·¤
ÖßÙ, §ÜæãUæÕæÎ,
w®®xÐ

vz. »ýðßæÜ, ¥ô× Âý·¤æàæ âæçãUˆïØ ¥õÚU
çß¿æÚUÏæÚUæ ¥æÏæÚU
Âý·¤æàæÙ,
Â¢¿·ê¤Üæ, v~~yÐ

v{. »»ü, ÙèÜ× ×ñ»ÊæèÙ âæÆUôžæÚUè çãU‹ïÎè
©UÂ‹ïØæâô´ ×ð´
ÙæÚUè âæÍü·¤
Âý·¤æàæÙ, Ù§ü
çÎËïÜè, v~~~Ð

v|. »éŒïÌ, ÚUæÏðàïØæ× çãU‹ïÎè ·¤ãUæÙè
·¤æ çàæËïÂ çßÏæÙ
çãU‹ïÎè
âæçãUˆïØ â¢SïÍæÙ,
¥Á×ðÚU, v~||Ð

v}. ¿ÌéßðüÎè, ÚUæ×SïßM¤Â Öæáæ ¥õÚU â¢ßðÎÙæ
Üô·¤ ÖæÚUÌè

Âý·¤æàæÙ,
§ÜæãUæÕæÎ, v~}vÐ

v~. ¿éƒæ, â^ïØÂæÜ Âýð×¿‹ ÎôžæÚU
©UÂ‹ ïØæâô´
Üô·¤ÖæÚUÌè
Âý·¤æàæÙ,
§ÜæãUæÕæÎ,
·¤è çàæËïÂ çßçÏ v~}}Ð

w®. ¿õÏÚUè, ©U×æàæ¢·¤ÚU (â¢ø) ãUæçàæ° ·¤è
ßñ¿æçÚU·¤è
¥Ùæç×·¤æ
ÂçŽïÜàæâü, Ù§ü
çÎËïÜè, w®®}Ð

wv. ÁñÙ, çÙ×üÜæ ·¤Íæ Âýâ¢» ØÍæ
Âýâ¢» ßæ‡æè
Âý·¤æàæÙ,
ÎçÚUØæ»¢Á, Ù§ü
çÎËïÜè, w®®®Ð

ww. ÁñÙ, ×Ïé ØàæÂæÜ ·ð¤ ©UÂ‹ïØæâô´ ×ð´
¥çÖÜæáæ
Âý·¤æàæÙ,
Õýræï Ù»ÚU,
×Ùôßñ™ææçÙ·¤ çßàïÜðá‡æ ·¤æÙÂéÚU,
v~||Ð

wx. ÁñÙ, ÙèÚUÁ ¥æÏéçÙ·¤ çãU‹ïÎè ©UÂ‹ïØæâ çÙ×üÜ
ÂçŽïÜ·ð¤àæÙ,
àæææãUÎÚUæ,
ÃïØç€ïÌ^ïß çßƒæÅUÙ ·ð¤ çÎËïÜè,
w®®vÐ
çÙ·¤á ÂÚU

wy. Áñß·¤, àæçàæ ×çãUÜæ
©UÂ‹ïØæâ·¤æÚUô´
·¤èÁßæãUÚU
ÂéSïÌ·¤æÜØ,
×ÍéÚUæ,
ÚU¿Ùæ ×ð´ ßñ¿æçÚU·¤Ìæ v~}~Ð

wz. ÁÜèÜ, Õè.·ð¤.¥ŽïÎéÜ â×·¤æÜèÙ çãU‹ïÎè
©UÂ‹ïØæâÑ ßæ‡æè
Âý·¤ææÙ,
ÎçÚUØæ»¢Á,
â×Ø ¥õÚU â¢ßðÎÙæÙ§ü çÎËïÜè, w®®{Ð

w{. Îßð Úð U, çàæßæÁè, â×·¤æÜèÙ çãU‹ïÎè
©UÂ‹ïØæâô´ çßlæ
Âý·¤ææÙ,
·¤æÙÂéÚU, w®vxÐ
¹ÚUæÅðU, ×Ïé ×ð´ ¥æçÎßææâè
çß×àæü

w|. Îé¥æ, Âýð×ÜÌæ â×æÁßæÎè ØÍæÍüßæÎè
¥õÚU Øæ˜æè
Âý·¤ææÙ, çÎËïÜè,
v~~|Ð
Ùæ»æÁéüÙ ·¤æ ·¤æÃïØ

w}. çmßðÎè, ×é·é¤‹ïÎ çãU‹ïÎè ©UÂ‹ïØæâÑ
Øé» ¿ðÌÙæ
Üô·¤ÖæÚUÌè
Âý·¤ææÙ,
§ÜæãUæÕæÎ,
¥õÚU ÂæÆU·¤èØ â¢ßðÎÙæ v~|~Ð

w~. Ù»ð‹ï¼ý ÖæÚUÌèØ âõ‹ïÎØüàææSï˜æ ÙðàæÙÜ
ÂçŽïÜçàæ¢» ãUæª¤â,
çÎËïÜè,
·¤è Öêç×·¤æ v~|}Ð

x®. ÙæØÚU, ¥çÁÌæ ·ð¤ø âžæÚUôžæÚU çãU‹ïÎè
·¤ãUæçÙØô´ ×ð´
·é¢¤Á çÕãUæÚUè
¿õ·¤, ÁßæãUÚU
ÂéSïÌ·¤æÜØ,
ÕÎÜÌð ×æÙßèØ â¢Õ¢Ï ×ÍéÚUæ, ©Uø Âýø
w®®vÐ

xv. ÂÅðUÜ, âô×æÖæ§ü ç»çÚUçÚUæÁ
ç·¤àæôÚU ·ð¤
©UÂ‹ïØæâô´ ¥×Ù
Âý·¤æàæÙ, ÚUæ×Õæ»,
×ð´ â¢ßðÎÙæ °ß¢ çàæËïÂ ·¤æÙÂéÚU,
w®v®Ð

xw. ÂæÙðÚUè, ãðU×ð‹ï¼ý ·é¤×æÚU SïßæÌ‹ï˜ïØôžæÚU
çãU‹ïÎè ©UÂ‹ïØæâÑ
â¢çÏ Âý·¤æàæÙ,
©UÎØÂéÚU, v~|yÐ
×êÜ â¢·ý¤×‡æ

xx. Âýâæî, ÚUæÁð‹ï¼ý ©UÂ‹ïØæâ Ñ SïßM¤Â
¥õÚU â¢ßðÎÙæ
ßæ‡æè Âý·¤æàæÙ,
Ù§ü çÎËïÜè, v~~wÐ

xy. ÕôÚUæ, ÚUæÁ×Ü Öæß, ©Umð»,
â¢ßðÎÙæ ÙðàæÙÜ
ÂçŽïÜçàæ¢» ãUæª¤â,
çÎËïÜèÐ

xz. ÕôÚUæ, ÚUæÁ×Ü â¢ßðÎÙæ ¥õÚU âõ´ÎØü Ùç×Ì Âý·¤æàæÙ, ¥õÚ¢U»æÕæÎ, v~}yÐ

x{. ÖÅUÙæ»ÚU, Âýð× çãU‹ïÎè ©UÂ‹ïØæâ çàæËïÂÑ ÁØÂéÚUÑ ¥¿üÙæ Âý·¤æàæÙ, v~{}Ð

ÕÎÜÌð ÂçÚUÂýðÿïØ

x|. ç×Ÿæ, ·ë¤cï‡æ·¤æ‹ïÌ ÚUæÁÙèçÌ ·ð¤ çâhæ‹ïÌ Î ×ñ·¤ç×ÜÙ ·¤ ïÂÙè §¢çÇUØæ çÜç×ÅðUÇU, çÎËïÜè, v~|}Ð

x}. ç×Ÿæ, ÚUæ×ÎÚUàæ ¥æÁ ·¤æ çãU‹ïÎè âæçãUˆïØÑ ¥çÖÙß Âý·¤æàæÙ, çÎËïÜè, v~|zÐ

â¢ßðÎÙæ ¥õÚU ÎëçcïÅU

x~. ç×Ÿææ, ÚUçß‹ï¼ý âæçãUˆïØ çßçßÏ ÂçÚUÎëàïØ çÙ×üÜ ÂçŽïÜ·ð¤àæÙ, çÎËïÜè, w®®|Ð

y®. ×Ùé Âý·¤æàæ Õèâßè´ àæÌæŽïÎè ·ð¤Ù×Ù Âý·¤æàæÙ, Ù§ü çÎËïÜè, w®®xÐ

¥‹ïÌ ×ð´ ©UÂ‹ïØæâ

yv. ØæÎß, ÚUæÁð‹ï¼ý ©UÂ‹ïØæâÑ SïßM¤Â ¥õÚU â¢ßðÎÙæ

ßæ‡æè Âý·¤æàæÙ,
ÎçÚUØæ»¢Á, Ù§ü
çÎËïÜè, v~~|Ð

yw. ØæÎß, ÚUæÁð‹ï¼ý ·¤ãUæÙèÑ SïßM¤Â
¥õÚU â¢ßðÎÙæ
Ùðàæ ÙÜ
ÂçŽïÜçàæ¢» ãUæª¤â,
çÎËïÜè, v~{}Ð

yx. ÚUæÁç·¤àæôÚU Sï˜æè–ÂéM¤áÑ ·é¤ÀU
ÂéÙíß¿æÚU ßæ‡æè
Âý·¤æàæÙ, Ù§ü
çÎËïÜè, w®®wÐ

yy. ÚUãU×ÌéËïÜæãU, âñØÎ çãU‹ïÎè ©UÂ‹ïØæâô´
×ð´ çãU‹ïÎê–
àææ ¥õÚU àææ
Âý·¤æàæÙ, ×¼ýæâ,
v~}|Ð

×éçSïÜ× â ïÕ‹ïÏô´ ·¤æ ç¿˜æ‡æ

yz. ÜæÜ, Üÿï×è ÙæÚUæØ‡æ çãU‹ïÎè ·¤ãUæçÙØô´
·¤è çàæËïÂ
âæçãUˆïØ ÖßÙ,
§ÜæãUæÕæÎ, v~{|Ð

çßçÏ ·¤æ çß·¤æâ

y{. ÜôãUÙè, ÙßèÙ ¿‹ï¼ý Ù§ü âÎè ·ð¤
©UÂ‹ïØæâ ÖæßÙæ
Âý·¤æàæÙ, ÙØè
çÎËïÜè, w®®yÐ

y|. ß×æü, Üÿï×è·¤æ‹ïÌ ÙØð ÂýçÌ×æÙÑ
ÂéÚUæÙð çÙ·¤á

ÂýØæ» Âý·¤æàæÙ,
ÖæÚUÌèØ Âýñâ,
v~z~Ð

y}. àæ ïÖéÙæÍ â¢Sï·ë¤çÌ ·¤è ©UžæÚU·¤Íæ ßæ‡æè
Âý·¤æàæÙ,
ÎçÚUØæ»¢Á, ÙØè
çÎËïÜè, w®®wÐ

y~. àæ×æü, ÙèÚUÁ ¥ç‹ïÌ× Îàæ·¤ ·¤è
·¤ãUæçÙØæ¡ ßæ‡æè
Âý·¤æàæÙ, ÙØè
çÎËïÜè, w®vvÐ
â¢ßðÎÙæ ¥õÚU çàæËïÂ

z®. àæ×æü, àæð¹ÚU â×·¤æÜèÙ â¢ßðÎÙæ
¥õÚU ÖæßÙæ
Âý·¤æàæÙ, çÎËïÜè,
v~}}Ð
çãU‹ïÎè ÙæÅU·¤

zv. àæ×æü, ãUçÚU¿ÚU‡æ âßðüàïßÚU ·¤æ
·¤æÃïØÑ Â¢¿àæèÜ
Âý·¤æàæÙ, ÁØÂéÚU,
v~}®Ð
â¢ßðÎÙæ ¥õÚU â Âýðá‡æ

zw. àæ×æü, ÚUæ×çßÜæâ Öæáæ, âæçãUˆïØ
¥õÚU â¢Sï·ë¤çÌ
ç·¤ÌæÕ ×ãUÜ,
§ÜæãUæÕæÎ, v~zyÐ

zx. àæ×æü, ÿæ×æ Sï˜æèßæÎè çß×àæüÑ
â×æÁ ÚUæÁ·¤×Ü
Âý·¤æàæÙ, Ù§ü
çÎËïÜè, w®®wÐ
¥õÚU âæçãUˆïØ

zy. àæ×æü, ·ð¤.°Ü. çSï˜æØô´ ·¤è
çSïÍçÌÑ â×Ìæ
ÚUæßÌ
ÂçŽïÜ·ð¤àæÙ,
ÁßæãUÚU Ù»ÚU,
·¤è ¹ôÁ ÁØÂéÚU, w®®{Ð

zz. àæ×æü, âéàæèÜ çãU‹ïÎè ©UÂ‹ïØæâô´
×ð´çâhÚUæ×
ÂçŽïÜ·ð¤àæÙ,
çÎËïÜè, v~}wÐ
ÂýÌè·¤æˆï×·¤ çàæËïÂ

z{. àæ×æü, ŸæèÚUæ× Üô·¤ âæçãUˆïØÑ
SïßM¤Â çÙ×üÜ
ÂçŽïÜ·ð¤àæ‹ïâ,
Èé¤ÅUæÚUôÇU,
¥õÚU ×êËïØæ¢·¤Ù ·¤ÕèÚUÙ»ÚU,
àææãUÎÚUæ, çÎËïÜè,
v~~|Ð

z|. çâ¢ãU, ßèÚðU‹ï¼ý ¥çSï×Ìæ ·ð¤ â¢ßðÎÙ
àïØæ× Âý·¤æàæÙ,
·¤æÙÂéÚU, v~~®Ð

z}. çâ¢ãU, çàæß ÂýâæÎ ¥æÏéçÙ·¤ ÂçÚUßðàæ
¥õÚU ÙßÜð¹Ù
ÂéSïÌ·¤
Âý·¤æàæÙ,
·¤æÙÂéÚU, v~|®Ð

z~. çâ¢ãU, çßÁØ ÕãUæÎéÚU ©UÂ‹ïØæâÑ â×Ø ¥õÚU
â¢ßðÎÙæ ßæ‡æè
Âý·¤æàæÙ, ÙØè
çÎËïÜè, w®®{Ð

{®. çâ¢ãU, âéÚðU‹ï¼ýÙæÍ ÂýâæÎ ·ð¤ ·¤æÃïØ
×ð´ ÂýÌè·¤ ØôÁÙæ

¥ÙéÖß Âý·¤æàæÙ,
·¤æÙÂéÚU, v~}|Ð

{v. çâ‹ïãUæ, ØÎéÙæÍ ×ÙôçßæÙ Üÿï×è
ÙæÚUæØ‡æ Âý·¤æàæÙ,
¥æ»ÚUæ, v~{®Ð

{w. âÚUôÎð, ÂèÌæ ïÕÚU ¥æÏéçÙ·¤ çãU‹ïÎè
©UÂ‹ïØæâô´ ×ð´
¥ÌéÜ Âý·¤æàæÙ,
·¤æÙÂéÚU, v~}|Ð

ÚUæÁÙèçÌ·¤ ß ¥æíÍ·¤ ¿ðÌÙæ

{x. âæÚUSïßÌ, ¥ô× Âý·¤æàæ ÕÎÜÌð ×êËïØ ¥õÚU
¥æÏéçÙ·¤ ×¢ÍÙ
ÂçŽïÜ·ð¤àæÙ,
ÚUôãUÌ·¤,
çãU‹ïÎè ÙæÅU·¤ v~}yÐ

àæŽïÎ·¤ôàæ

çãU‹ïÎè àæŽïÎ·¤ôàæ

v. ·¤æçÜ·¤æ Âýâæ Î, ÕëãUÌï÷ çãU‹ïÎè
·¤ôàæ ßæÚUæ‡æâè,
Üô·¤ ×‡ïÇUÜ, â¢ø
w®®wÐ

ÚUæÁßËïÜÖ âãUæØ,
×é·é¤‹ïÎè ŸæèßæSïÌß (â¢ø)

w. ¿æÌ·¤, »ôçÕ‹ïÎ ¥æÏéçÙ·¤ çãU‹ïÎè
àæŽïÎ·¤ôàæ
Ìÿæçàæ Üæ
Âý·¤æàæÙ, Ù§ü
çÎËïÜèÐ

x. ß×æü, ÏèÚðU‹ï¼ý (â¢ø) çãU‹ïÎè âæçãUˆïØ
·¤ôàæ ™ææÙ×‡ïÇUÜ

çÜç×ÅðUÇU,
ßæÚUæ‡æâè,
Öæ»–v ÂæÇÚUÖæçá·¤ àæŽïÎæßÜè v~{xÐ

y. Ù»ð‹ï¼ý ×æÙçß·¤è ÂæÇÚUÖæçá·¤ ·¤ôàæ
ÚUæÁ·¤×Ü
Âý·¤æàæÙ, çÎËïÜè,
v~{zÐ

z. ÙßÜ ÙæÜ‹ïÎæ çßàïß àæŽïÎ âæ»ÚU ¥æÎàæü
Õé·¤ çÇUÂô,
çÎËïÜè, â¢ø w®®|Ð

{. ·¤ÂêÚU, Õ¼ýèÙæÍ ßñ™æææçÙ·¤ ÂçÚUÖæáæ
·¤ôàæ àæŽïÎÜô·¤
Âý·¤æàæÙ, ÕÙæÚUâ,
v~{zÐ

|. çÌßæÚUè, ÖôÜæÙæÍ ÌÍæ ÃïØæßãUæçÚU·¤
çãU‹ïÎè– Ùðàæ ÙÜ
ÂçŽïÜçàæ¢» ãUæª¤â,
â¢ø v~}}
¿ÌéßðüÎè, ×ãðU‹ï¼ý ¥¢»ýðÁè àæŽïÎ·¤ôàæ

}. çÌßæÚUè, ÖôÜæÙæÍ ÕëãUÌï÷ ÂØæüØßæ¿è
·¤ôàæ
ç·¤ÌæÕ×ãUÜ,
§ÜæãUæÕæÎ, â¢ø
v~{wÐ

~. ß×æü, ÚUæ×¿‹ï¼ý ×æÙ·¤ çãU‹ïÎè
·¤ôàæ çãU‹ïÎè
âæçãUˆïØ â ï×ðÜÙ,
ÂýØæâ, â¢ø v~{{Ð

v®. Îæâ, àïØæ×âé‹ïÎÚU çãU‹ïÎè àæŽïÎ
âæ»ÚU ™æÙ×‡ïÇUÜ

çÜç×ÅðUÇU,
ßæÚUæ‡æâè, v~z}Ð

Â˜æ-Âç˜æ·¤æ°¢

·¤ÍæÎðàæ
ÁÙâžææ
ÁÙ×Ì
ÙØæ ™ææÙôÎØ
ÂãUÜ ÂéçSïÌ·¤æ
Âæ¹è
ã¢Uâ